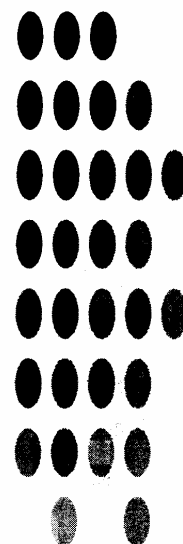

Országos Atomenergia Hivatal

1991-2005

TARTALOMJEGYZÉK

1	ELŐSZÓ.....	5
2	AZ OAH TEVÉKENYSÉGÉNEK JELENTŐSEBB ESEMÉNYEI	7
2.1	1991. ÉV	7
2.2	1992. ÉV	7
2.3	1993. ÉV	9
2.4	1994. ÉV	9
2.5	1995. ÉV	10
2.6	1996. ÉV	11
2.7	1997. ÉV	13
2.8	1998. ÉV	16
2.9	1999. ÉV	18
2.10	2000. ÉV	22
2.11	2001. ÉV	25
2.12	2002. ÉV	29
2.13	2003. ÉV	33
2.14	2004. ÉV	37
2.15	2005. ÉV	39
3	TÁBLÁZATOK.....	45
3.1	AZ OAH FELSŐSZÍNTŰ IRÁNYÍTÁSA ÉS FELÜGYLETE	47
3.2	AZ ORSZÁGOS ATOMENERGIA HIVATAL FELÜGYELETÉT ELLÁTÓ MINISZTEREK	48
3.3	AZ ORSZÁGOS ATOMENERGIA HIVATAL VEZETŐI	50
3.4	A NUKLEÁRIS BIZTONSÁGI HATÓSÁG FÓRUMRENDSZERÉNEK VEZETŐI	51
3.5	AZ ORSZÁGOS ATOMENERGIA HIVATAL VEZETŐINEK RÉSZVÉTELE A NEMZETKÖZI ATOMENERGIA ÜGYNÖKSÉG IRÁNYÍTÓ ÉS TANÁCSADÓ TESTÜLETEIBEN	52
3.6	AZ ORSZÁGOS ATOMENERGIA HIVATAL KÖZTISZTVISELŐINEK KÉPZETTSÉGE.....	53
3.7	AZ ORSZÁGOS ATOMENERGIA HIVATAL KÖZTISZTVISELŐINEK ADOMÁNYOZOTT KITÜNTETÉSEK, ELISMERÉSEK	54
3.8	AZ ORSZÁGOS ATOMENERGIA HIVATAL KÖZTISZTVISELŐINEK TISZTSÉGEI SZAKMAI SZERVEZETEKBEN	55
3.9	AZ ORSZÁGOS ATOMENERGIA HIVATAL ÁLTAL ELŐKÉSZÍTETT JOGSZABÁLYOK.....	56
3.10	A NUKLEÁRIS BIZTONSÁGI HATÓSÁG BIZTONSÁGTECHNIKAI HATÁROZATAINAK SZÁMA LÉTESÍTMÉNYENKÉNT	62
3.11	A NUKLEÁRIS BIZTONSÁGI HATÓSÁG HATÁROZATIVAL SZEMBEN BENYÚJTOTT FELLEBBEZÉSEK.....	63
3.12	A PAKSI ATOMERŐMŰBEN BEKÖVETKEZETT ESEMÉNYEK BESOROLÁSA A HÉTFOKOZATÚ INES SKÁLÁN	64
3.13	AZ ORSZÁGOS ATOMENERGIA HIVATAL KÖZREMŰKÖDÉSÉVEL LÉTREJÖTT ÁLLAMKÖZI EGYEZMÉNYEK	65
3.14	AZ ORSZÁGOS ATOMENERGIA HIVATAL KÖZREMŰKÖDÉSÉVEL LÉTREJÖTT KORMÁNYKÖZI EGYEZMÉNYEK.....	66
3.15	AZ ORSZÁGOS ATOMENERGIA HIVATALAL EGYÜTTMŰKÖDŐ VAGY KAPCSOLATOT TARTÓ KÜLFÖLDI NUKLEÁRIS BIZTONSÁGI HATÓSÁGOK	67
3.16	AZ ORSZÁGOS ATOMENERGIA HIVATAL ELŐKÉSZÍTÉSÉVEL ELFOGADOTT VAGY TEVÉKENYSÉGÉVEL KAPCSOLATOS ORSZÁGGYŰLÉSI HATÁROZATOK	68
3.17	AZ ORSZÁGGYŰLÉS ÉS BIZOTTSÁGAI RÉSZÉRE KÉSZÍTETT BESZÁMOLÓK ÉS TÁJÉKOZTATÁSOK.....	69

1 ELŐSZÓ

Tizenöt évvel ezelőtt, a rendszerváltást követő új kormányzati struktúra kialakítása során, a Kormány az atomenergia biztonságos alkalmazásával összefüggő állami feladatok korszerűbb ellátására egységes nukleáris biztonsági hatóságot hozott létre a korábbi megosztott hatósági rendszer bázisán. A 104/1990. (XII. 15.) Korm. rendelettel megalakult Országos Atomenergia Hivatal (OAH) hatásköre kiterjed a nukleáris anyagok és létesítmények – köztük elsősorban a Paksi Atomerőmű – biztonságával, a nukleáris fegyverek elterjedésének megakadályozására létrejött atomsorompó rendszerrel, továbbá a nukleárisbaleset-elhárítással kapcsolatos államigazgatási és hatósági feladatok, valamint az ezekkel összefüggő tájékoztatási tevékenység összehangolására, illetve ellátására.

Az évfordulóknál szokásos visszatekintés igénye mellett a tájékoztatással kapcsolatos kötelezettségünk is indokolja, hogy ebben a formában is számot adjunk az elmúlt tizenöt év tevékenységéről. Ez az összeállítás a fontosabb eseményeket és adatokat mutatja be a tevékenység átfogó vagy részletes elemzése és értékelése nélkül. Ennek ellenére bízunk abban, hogy az események és adatok egyszerű áttekintése is valóságos képet ad az elmúlt tizenöt év tevékenységéről és annak eredményeiről, arról a sokrétű munkáról amelyet az OAH végzett annak érdekében, hogy az atomenergia hazai alkalmazása, a nukleáris létesítmények üzemeltetése, a nukleáris és radioaktív anyagok, a kiégett fűtőelemek és radioaktív hulladékok kezelése biztonságos legyen. Az események és adatok felsorolása is jól jellemzi az elmúlt tizenöt évben megtett utat, amelynek fontos mérföldköve volt – a teljesség igénye nélkül – az atomenergiáról szóló 1996. évi törvény létrehozása, a nukleáris biztonsággal összefüggő hazai szabályozási rendszer kialakítása és érvényesítése, az atomenergia biztonságos alkalmazást szolgáló nemzetközi egyezmények létrehozásában való aktív részvétel és az egyezmények hazai végrehajtása, a Központi Nukleáris Pénzügyi Alap és a Radioaktív Hulladékokat Kezelő Közhasznú Társaság létrehozása, az Európai Unióhoz való csatlakozás feltételeinek maradéktalan biztosítása, a Paksi Atomerőmű 2003. évi súlyos üzemzavarával kapcsolatos sokrétű hatósági feladat ellátása.

Reméljük, hogy az elmúlt tizenöt évről készített tárgyyszerű összefoglalás közreadása elősegíti az OAH tevékenységéről és a nukleáris biztonsági hatóság munkájáról szóló pontos tájékoztatást.

Budapest 2006. február „ „

Dr. Rónaky József
az OAH főigazgatója

2 AZ OAH TEVÉKENYSÉGÉNEK JELENTŐSEBB ESEMÉNYEI

2.1 1991. ÉV

Az Országos Atomenergia Bizottság, valamint az Országos Atomenergia Hivatal feladatáról és hatásköréről szóló 104/1990. (XII. 15.) Korm. rendelet, valamint az Országos Atomenergia Bizottság átszervezésével kapcsolatos egyes kérdésekről szóló 2023/1990. (HT. 15.) Korm. határozat végrehajtásaként az OAB Titkárság, valamint az Állami Energetikai és Energiabiztonságtechnikai Felügyelet nukleáris biztonságtechnikai feladatokat ellátó Főosztálya személyi állományának bázisán 1991. január 1-jén megalakult az Országos Atomenergia Hivatal.

A 1032/1990. (IX. 20.) Korm. határozat az Országos Atomenergia Bizottság (OAB) elnökévé az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság akkori elnökét, Pungor Ernő tárca nélküli minisztert nevezte ki, aki felhatalmazást kapott az OAH tevékenységével összefüggő szabályozások kiadására is. Az OAH az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság fejezet költségvetésén belül, önálló költséghelyként működött. Az OAB elnöke kinevezte a OAH vezetőjét és helyettesét, valamint a Nukleáris Biztonságtechnikai Főfelügyelet és Nukleáris Biztonságtechnikai Felügyelet vezetőjét.

A Nemzetközi Atomenergia Ügynökség szakértői csoportja utóvizsgálat keretében értékelte a Paksi Atomerőmű üzemviteli biztonságának értékelésére 1988-ban végzett nemzetközi szakértői felülvizsgálat ajánlásai és javaslatai alapján hozott intézkedések teljesítését. Az utóvizsgálatról készült jelentés alapvetően pozitív képet ad az intézkedések helyzetéről és csupán az 1988. évi ajánlások és javaslatok 9%-ánál minősítette nem kielégítőnek az előrehaladást.

Az OAH megkezdte az atomenergia alkalmazásával kapcsolatos jogszabályok korszerűsítését, amelyet a társadalmi és gazdasági változások követelményeinek érvényesítése és az európai integráció követelményeihez történő alkalmazkodás tett szükségessé. Első lépésként a nukleáris biztonságtechnikai hatóság tevékenységének, továbbá a nukleáris anyagok és radioaktív anyagok nyilvántartási és ellenőrzési rendszereinek korszerű szabályozására készültek javaslatok.

A Nemzetközi Atomenergia Ügynökség keretében a nukleáris balesetekről adandó gyors értesítésről létrejött egyezmény alapján 1990-ben létrejött két kétoldali kormányközi egyezmény hatálybalépésének és kihirdetésének előkészítésével megjelent a 73/1991. (VI. 10.) Korm. rendelet a Németországi Szövetségi Köztársaság Kormányával, továbbá a 108/1991. (VIII. 28.) Korm. rendelet a Cseh és Szlovák Köztársaság Kormányával, a nukleáris biztonság és sugárvédelem területén való kölcsönös tájékoztatásról és együttműködésről szóló egyezmények kihirdetéséről.

2.2 1992. ÉV

A korábbi Paksi Atomerőmű Vállalat átalakult részvénytársasággá. Az OAH Nukleáris Biztonsági Igazgatósága a nukleáris biztonság követelményeinek maradéktalan érvényesítése érdekében folyamatosan figyelemmel kísérte az átalakítással járó szervezeti változásokat.

Megindult a Paksi Atomerőmű biztonságának a kilencvenes évek szintjén való újraértékelését szolgáló AGNES program (Advanced General and New Evaluation of Safety), amely célul tűzte ki, hogy a korszerű európai előírásoknak megfelelő vizsgálatok és elemzések támasszák alá az atomerőmű biztonságának megítélését.

Európai Unió PHARE/RAMG segélyprogramjának keretében az Európai Unió Bizottságának felkérésére a nyugat-európai nukleáris hatóságok szakértői csoportja, a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség részvételével, 1992. november 1-6. között feltárási misszió keretében értékelt Magyarországon a nukleáris biztonsági szabályozás helyzetét. A misszió jelentésében megállapította, hogy „a megkezdett széles körű fejlesztési tevékenységek mind szükségesek, és az atomenergia alkalmazásának szabályozása terén a nemzetközileg széleskörűen elfogadott módszerek irányába mutatnak. A legtöbb esetben a misszióknak csupán az a megtszítettetés jutott, hogy megerősítse a meghozott döntéseket.”

Az OAH hatósági tevékenységének tudományos-műszaki támogatására hároméves kutatási-fejlesztési program indult az atomenergia biztonságos alkalmazása területén kutató és fejlesztő intézetek bevonásával.

Az OAB megbízása alapján az OAH megkezdte az atomerőművi radioaktív hulladékok végleges elhelyezésének megoldását szolgáló célprogram kidolgozását az Ipari és Kereskedelmi Minisztérium, a Magyar Villamos Művek Rt. és a Paksi Atomerőmű Rt. bevonásával.

Az OAH által szervezett nemzetközi tárgyalások eredményeként létrejött az a háromoldalú, magyar-orosz-ukrán kormányközi egyezmény, amely lehetővé tette a friss és a kiegészített nukleáris üzemanyag szállítását Magyarország és Oroszország között a nemrég önálló államként megjelent Ukrajnán keresztül.

A KFKI Atomenergia Kutatóintézetben működő Kutatóreaktor 1986-ban megkezdett korszerűsítésének befejezése után az OAH Nukleáris Biztonsági Igazgatósága engedélyt adott a Kutatóreaktor fizikai indítására. Az engedély alapján a korszerűsített reaktorban az önfenntartó láncreakciót 1992. december 12-én indították meg először.

A fejlődő nemzetközi követelmények érvényesítése tette szükségessé az OAH előkészítésével a 62/1992. (IV. 4.) Korm. rendelet kiadását a nukleáris exportról szóló 2/1986. (I. 19.) MT rendeletet módosításáról.

Az OAB elnöki tisztét is betöltő tárca nélküli miniszter az 5/1992. (XII. 28.) TNM rendeletével a nukleáris létesítményekkel kapcsolatos államigazgatási eljárások díjazását szabályozta újra, amely a korszerű nemzetközi elvárásoknak megfelelően biztosította a nukleáris biztonsággal összefüggő hatósági tevékenység finanszírozását.

A „Science and Technology in Hungary” című angol nyelvű kiadványsorozat keretében külön szám jelent meg az atomenergia biztonságos hazai alkalmazásáról. A „Peaceful Use of Atomic Energy” című kiadvány célja a külföldi érdeklődők tájékoztatása volt a nukleáris technika hazai alkalmazásáról, hatósági felügyeletéről az ezzel kapcsolatos tudományos kutatási-fejlesztési tevékenységről.

2.3 1993. ÉV

Az OAH határozata alapján az OAH megkezdte a szellemiségében és koncepciójában új atomenergia törvény kidolgozását. Az új törvényi szabályozás előkészítésével megkezdődött a nukleáris biztonságtechnikai szabályzatok korszerűsítése, a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség legújabb biztonsági ajánlásainak érvényesítése, valamint az Európai Közösség országaiban alkalmazott biztonsági követelmények alkalmazása céljából.

Az OAH által előkészített javaslat alapján tárcaközi célprogram jön létre az Ipari és Kereskedelmi Minisztérium, a Népjóléti Minisztérium, a Környezet és Területfejlesztési Minisztérium, az Állami Vagyonkezelő Rt., az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság részvételével az atomerőművi radioaktív hulladékok kezelésének és biztonságos tárolásának társadalmilag elfogadható megoldását szolgáló sokrétű tudományos, gazdasági, műszaki, társadalmi, jogi, pénzügyi és nemzetközi tevékenység összehangolására. A program és az annak keretében működő Szakértői Bizottság projekt manageri és titkársági feladatait az OAH látta el.

A KFKI Atomenergia Kutatóintézetben működő Kutatóreaktorban a fizikai indítási mérések programjának befejezése után 1993. május 12-én kezdődött meg a reaktor energetikai indítása az OAH Nukleáris Biztonságtechnikai Felügyelete által elfogadott részletes program alapján. A fizikai és energetikai indítási mérések eredményei alapján a reaktor üzemeltetési engedélyét a Nukleáris Biztonságtechnikai Felügyelet 1993. november 15-én adta ki.

Az OAH előkészítő munkájának eredményeként megjelent az atomerőmű biztonságtechnikai kérdéseiről szóló 5/1979. (III. 1.) NIM rendelet módosítására kiadott 4/1993. (VI. 15.) TNM rendelet, amely korszerűsítette és egységessé tette a nukleáris létesítmények nukleáris biztonságtechnikai követelményeinek szabályozását. A rendelet mellékletét képezte a biztonságtechnikai szabályzatok 11 kötete, amelyek közül 8 az atomerőműre, a továbbiak pedig egyéb nukleáris létesítményekre, oktató és kutató reaktorra, kritikus és szubkritikus rendszerekre vonatkozó követelményeket tartalmazta.

Az OAH tevékenyen részt vesz a 14/1993. (I. 22.) Korm. rendelet alapján megújuló Országos Nukleárisbaleset-elhárítási Rendszer továbbfejlesztésében. Az OAH egyik fontos feladata Magyarország részvételének biztosítása a nukleárisbaleset-elhárítással kapcsolatos nemzetközi együttműködési rendszerben, amelyet a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség keretében 1987-ben létrejött kormányközi egyezmények alapoztak meg.

2.4 1994. ÉV

1994-ben a OMFB elnökének miniszteri szintű jogállása megszűnt. Ezért a 38/1994. (X. 6.) ME határozat az akkori ipari és kereskedelmi minisztert, Pál Lászlót nevezte ki az OAB elnökévé, aki ezzel együtt átvette az OAH felügyeletével kapcsolatos feladatokat és felhatalmazást kapott az OAH tevékenységével összefüggő szabályozások kiadására. Ezzel együtt az OAH önállóan gazdálkodó költségvetési szervként átkerült a Kormány által kijelölt minisztérium az Ipari és Kereskedelmi Minisztérium költségvetési fejezetébe.

A megváltozott helyzetnek megfelelően jelent meg az OAH előkészítésével a 39/1994. (XII. 22.) IKM rendelet a nukleáris létesítményekkel kapcsolatos államigazgatási eljárások díjának megállapításáról.

Befejeződött az AGNES program, amelynek célja a Paksi Atomerőmű biztonságának a kilencvenes évek színvonalán való értékelése volt. A program végrehajtásában, a KFKI Atomenergia Kutatóintézet és a Villamosenergiaipari Kutató Intézet Rt. mellett, más hazai és külföldi intézetek is közreműködtek. Az eredmények tudományos- műszaki megalapozást adtak az atomerőmű biztonságnövelő programjának kidolgozásához és megvalósításához.

Magyar kezdeményezésre a Paksi Atomerőművel kapcsolatos magyar-orosz kormányközi egyezmény kiegészítéseként kétoldalú kormányközi jegyzőkönyv került aláírásra, amelyben az orosz fél megerősítette készségét a kiégett üzemanyag visszafogadására.

2.5 1995. ÉV

Az ipari és kereskedelmi miniszter személyében bekövetkezett változás miatt a 30/1994. (IX. 8.) ME határozat a tisztségéből felmentett Pál Lászlót az OAB elnöki tisztségéből is felmentette és egyidejűleg az új ipari és kereskedelmi minisztert, Dunai Imrét kinevezte az OAB elnökévé, aki ezzel az OAH feletti felügyeletet is átvette.

Az OAH által lefolytatott nukleáris biztonsági engedélyezési eljárás eredményei, továbbá más hatóságok szakhatósági és hatósági engedélyei alapján az OAB 1995. február 3-án engedélyt adott a Kiégett Kazetták Átmeneti Tárolójának létesítésére, amely ötven évre biztosítja a Paksi Atomerőmű kiégett fűtőelemeinek biztonságos elhelyezését.

Az Országgyűlés Környezetvédelmi Bizottságának felkérése alapján az OAH tájékoztatást készített az illetékes hazai szervek bevonásával a környező országokban – különös tekintettel a szlovákiai Mohiban és Apátszentmihályon – üzemelő és üzembe helyezés alatt álló atomerőművekkel kapcsolatban. A tájékoztatás egyértelművé tette, hogy amennyiben az atomerőmű létesítésénél a korszerű európai biztonsági követelmények megvalósulását az illetékes hatóságok és nemzetközi szervezetek tanúsítják, akkor nincs reális indok a Mohi Atomerőmű befejezésének ellenzésére. A tájékoztatás részletes áttekintést adott azokról a szükséges és folyamatban lévő intézkedésekről, amelyek a Mohi Atomerőmű üzembe helyezése esetén a vonatkozó nemzetközi egyezményeknek és elvárásoknak megfelelően a magyar lakosság biztonsága és biztonságérzetének növelése érdekében szükségesek.

Az OAH által készített előterjesztés alapján előbb a Kormány, majd az Országgyűlés 98/1995. (IX. 28.) OGY határozatával megerősítette a nukleáris biztonságról szóló többoldalú kormányközi egyezményt, amely a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség égisze alatt az OAH aktív részvételével jött létre.

Befejeződött az atomenergiáról szóló új törvényjavaslat kidolgozása, amely érvényesítette a Magyarországon végbement társadalmi és gazdasági átalakulásból, az atomenergia biztonságos alkalmazásával kapcsolatos új nemzetközi elvárásokból és az Európai Unióhoz való csatlakozás előkészítéséből eredő követelményeket. Az OAH a törvényjavaslat kialakítása során széles körű egyeztetést folytatott az érintett társadalmi, érdekvédelmi, tudományos és műszaki szervezetekkel, és figyelembe vette az Európai Unió, a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség és az OECD Nukleáris Energia Ügynökség szakembereinek véleményét is.

Az OAH szervezte meg 1995. november 16-án a magyar Országgyűlés delegációjának konzultációját Bécsben a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség vezető tisztségviselőivel. A parlamenti pártok képviselői és szakértői tájékoztatást kaptak a nemzetközi szervezet tevékenységéről és az atomenergia biztonságos alkalmazását szolgáló nemzetközi egyezményekről. Az Ügynökség vezetői megerősítették, hogy a szlovákiai Mohi Atomerőmű a nemzetközi szakértők által javasolt biztonságnövelő intézkedések megvalósítása esetén meg tud felelni a korszerű nemzetközi követelményeknek.

Az OAH Nukleáris Biztonsági Felügyelete kidolgozta a szervezet biztonsági politikáját és működésének alapelveit, amely többek között deklarálta, hogy a hatóságnak súlyoznia kell a feladatait és a biztonság szempontjából fontos kérdésekre kell koncentrálni az erőfeszítéseket.

Az OAH előkészítésével 1995. október 27-én hároméves együttműködési munkaterv került aláírásra a francia Atomenergiaügyi Kormánybiztossággal.

2.6 1996. ÉV

Az ipari és kereskedelmi miniszter személyében bekövetkezett változás miatt a 50/1996. (XII. 16.) ME határozat a miniszteri tisztségéből felmentett Dunai Imrét az OAB elnöki tisztségéből is felmentette és egyidejűleg az új ipari és kereskedelmi minisztert Fazakas Szabolcsot kinevezte az OAB elnökévé, aki ezzel az OAH feletti felügyeletet is átvette.

Az OAH Nukleáris Biztonságtechnikai Felügyelete elfogadta a Paksi Atomerőmű telephelyének komplex földtudományi értékeléséről készített jelentést, amely alapul szolgál az erőmű földrengésbiztonságának növelésére irányuló program megvalósításához. A jelentés annak a többéves hazai és nemzetközi szakértői vizsgálatok befejezését jelentette, amely az OAB kezdeményezésére indult a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség bevonásával. Ezzel a Paksi Atomerőmű földrengés veszélyeztetettségével kapcsolatos korábbi aggodalmak megnyugtató módon tisztázódtak.

Az Európai Unió PHARE/RAMG segélyprogramjának keretében a belga, a finn és spanyol nukleáris biztonsági hatóságok szakembereinek csoportja másfél éven keresztül vizsgálta az OAH Nukleáris Biztonságtechnikai Felügyeletének tevékenységét. A 11 területen folytatott vizsgálódás legfőbb eredményeit tartalmazó zárójelentés az értékelésen kívül javaslatokat is tett a hatósági munka korszerűsítésére. A javaslatokat az OAH az atomenergiáról szóló törvény és végrehajtási rendeletei, továbbá a biztonsági szabályzatok és hatósági eljárásrendek korszerűsítésénél hasznosította.

A közel két évig tartó Időszakos Biztonságtechnikai Felülvizsgálat eredményeként az OAH Nukleáris Biztonságtechnikai Felügyelete megújította a Budapesti Műszaki Egyetem Nukleáris Technikai Intézete Oktatóreaktorának üzemeltetési engedélyét. Az üzemeltetési engedély érvényességének feltétele a Felügyelet határozatában megfogalmazott biztonságnövelő intézkedések ütemezett végrehajtása.

Megkezdődött az OAH által kidolgozott 1996-1998. közötti időszakra vonatkozó hároméves kutatási-fejlesztési program végrehajtása, amely a hatósági munka tudományos-műszaki megalapozását szolgálta. A program végrehajtásának segítésére tanácsadó testület alakult a megvalósításban közvetlen nem érdekelt neves szakértők részvételével.

Az OAH a hazai nukleárisbaleset-elhárítási rendszer szervezeteivel együtt részt vett OECD Nukleáris Energia Ügynöksége, a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség és az Európai Unió Bizottsága által 1996. november 7-én szervezett nemzetközi nukleárisbaleset-elhárítási gyakorlaton. A svájci Leibstadt-i atomerőműben feltételezett balesetre alapozott gyakorlat lehetőséget adott a nukleáris balesetekkel kapcsolatos nemzetközi egyezmények szerinti értesítési és információs rendszerek működtetésének, valamint a nukleárisbaleset-elhárítással foglalkozó nemzetközi szervezetek tevékenységének gyakorlására. A 24 ország illetékes szervezeteinek részvételével megszervezett gyakorlat tapasztalatait a nemzetközi és nemzeti balesetelhárítási rendszerek hasznosítják.

Az Országgyűlés 1996. december 10-i ülésén elfogadta az atomenergiáról szóló új törvényt, amelyet az 1980. évi I. törvény felváltására az OAH készített elő. A szabályozás fontos elemei: az atomenergia biztonságos alkalmazásával kapcsolatos hatósági engedélyezés, ellenőrzés és felügyelet; a nukleáris anyagok, illetve a létesítmények őrzése és védelme; a radioaktív hulladékok, a kiégett üzemanyagok tárolása, elhelyezése, az ezt finanszírozó Központi Nukleáris Pénzügyi Alap létrehozása; a nukleáris balesetek elhárítása; az atomenergia alkalmazásával kapcsolatosan keletkezett károkért való felelősség és a károk megtérítése. Az elfogadott törvény előírásai összhangban vannak az Európai Unió, a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) és a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség vonatkozó szabályzataival.

Az OAH által előkészített előterjesztés alapján a Kormány 2251/1996. (IX. 20.) Korm. határozatával munkatervet fogadott el az új szabályozás hatálybalépése érdekében a szükséges kormányrendeletek kidolgozására. A határozat a törvény végrehajtását szolgáló kormányrendeletek megalkotásáért, illetve újraszabályozásáért az OAH felügyeletét ellátó minisztert, a belügyminisztert és az egészségügyi minisztert tette felelőssé.

Magyarországnak a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezethez (OECD) történt csatlakozását követően az OECD Nukleáris Energia Ügynökségének szakértői csoportja értékelte az atomenergia biztonságos alkalmazásának magyarországi helyzetét és ennek eredményei alapján hazánk meghívást kapott a nukleáris technika terén legfejlettebb országok szervezetébe. A részvétellel kapcsolatos feladatokat a Kormány felhatalmazása alapján az OAH fogja össze.

A nukleáris baleset vagy sugaras veszélyhelyzet esetén való segítségnyújtásról Magyarország részvételével 1987-ben létrejött kormányközi egyezmény végrehajtásaként a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség az egyes országok által rendelkezésre bocsátható segítségről kézikönyvet ad ki, amelynek adatait időszakonként korszerűsítik. A kézikönyv 1996-ban pontosított kiadásában, az illetékes hazai szervektől kapott adatok alapján magyar részről nyújtandó segítségként laboratóriumok, mérőműszerek, továbbá sugárvédelmi és nukleáris szakemberek felajánlása szerepel azzal, hogy a segítségnyújtás feltételeit hazánk esetenként határozza meg.

Meghosszabbításra került az 1990-ben létrejött kétoldalú együttműködési megállapodás az Amerikai Egyesült Államok nukleáris biztonságtechnikai hatóságával, amely további lehetőségeket biztosít a közös munkára és a tapasztalatok megismerésére, többek között a hatósági szabályozás és ellenőrzés, a biztonsági elemzések és a balesetelhárítási felkészülés területén.

Együttműködési megállapodás jött létre a magyar és francia nukleáris biztonsági hatóság között. A megállapodás lehetőséget ad a nukleáris biztonság területén a korszerű francia eredmények megismerésére és azok alkalmazására a hazai hatósági tevékenységben.

2.7 1997. ÉV

1997. június 1-én hatályba lépett az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény. Az 1980. évi atomtörvényt felváltó korszerű, új szabályozás igazodott az atomenergia biztonságos alkalmazására vonatkozó nemzetközi előírásokhoz, figyelembe vette a tudomány legújabb eredményeit és az akkor lehetséges mértékig összhangban volt az Európai Unió szabályozásával.

Az atomenergiáról szóló törvény végrehajtásaként a Kormány 87/1997. (V. 28.) Korm. rendeletével újraszabályozta az OAB és az OAH feladat- és hatáskörét. Az új szabályozás szerint az OAH a Kormány irányításával működő, önálló feladattal és hatósági jogkörrel rendelkező központi közigazgatási szerv.

A Miniszterelnök kinevezte az OAH főigazgatóját és két helyettesét a Nukleáris Biztonsági Igazgatóság és az Általános Nukleáris Igazgatóság vezetőjét. Az új jogszabályok szerint megnövekedett feladatok ellátása szükségessé tette az OAH szervezeti struktúrájának átalakítását, valamint új szervezeti és működési szabályzat kiadását.

A nemzetközi elvárásoknak és a nemzetközi szerződésekben vállalt kötelezettségeknek megfelelően az új jogszabályok megerősítették az OAH függetlenségét a termelői, tulajdonosi, szolgáltatói érdekektől és az atomenergia alkalmazásában érintett államigazgatási szervektől. Felügyeletét a Kormány kijelölt tagja, az OAB elnöke látja el.

Az OAH által előkészített 108/1997. (VI. 25.) Korm. rendelet részletes előírásokat állapított meg a nukleáris biztonsággal összefüggő hatósági eljárásokra. A szabályozási feladatok végrehajtása keretében a legújabb tudományos eredmények, a hazai és nemzetközi tapasztalatok figyelembevételével kidolgozásra került a nukleáris biztonság hatósági követelményrendszere. A kormányrendelet mellékleteként kiadott Nukleáris Biztonsági Szabályzatok végrehajtásának és érvényesítésének célszerű módszereire az OAH főigazgatója Nukleáris Biztonsági Irányelveket jelentetett meg.

A nukleáris biztonság erősítését szolgálta a Paksi Atomerőmű Karbantartó Gyakorló Központjának üzembe helyezése. Az új létesítmény az OAH közreműködésével a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség és az Európai Unió segítségével épült meg. A Központ létesítéséhez anyagi támogatást nyújtott az amerikai, a spanyol és a japán kormány is.

Befejeződött a Paksi Atomerőmű 1. és 2. reaktorblokkjának 12 év után esedékes átfogó biztonsági felülvizsgálata, amely kiterjedt a létesítmény tényleges biztonságának ellenőrzésére az érvényes biztonsági előírások és a korszerű nemzetközi gyakorlat alapján, valamint a biztonság hosszú távú fenntartására irányuló műszaki és adminisztratív intézkedések felülvizsgálatára. A felülvizsgálat eredményeként kiadott határozat a blokkok üzemeltetési engedélyét meghosszabbította. A határozat a szigorodó nemzetközi követelményekkel összhangban több biztonságnövelő intézkedés megvalósítását írta elő, amelyek egy része már 1997-ben megvalósításra került.

Elkészült a Paksi Atomerőmű kiégett üzemanyagának átmeneti elhelyezésére szolgáló tároló első kiépítése. Az OAH 1997-ben kiadta a Kiégett Kazetták Átmeneti Tárolójának nukleáris biztonságtechnikai üzembe helyezési engedélyét. A jóváhagyott program szerinti üzembe helyezés sikeresen megtörtént. A modul rendszerű és több szakaszban megépíthető tároló létesítése a Paksi Atomerőműnél elkerülhetővé teszi, hogy a kiégett üzemanyag Oroszországba való visszaszállításának esetleges kimaradása vagy meghiúsulása zavarokat okozzon az atomerőmű megbízható üzemeltetésében és az ország villamos energia ellátásában.

A KFKI Atomenergia Kutatóintézet és az OAH felkérésére a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség tanácsadó missziója keretében nemzetközi szakértői csoport vizsgálta meg a Kutatóreaktor fizikai védelmi rendszerét. A misszió sikeres volt, számos pontban elismeréssel élt és több ajánlást tett a rendszer javítására, fejlesztésére. Az ajánlások végrehajtásához az Amerikai Egyesült Államok Energetikai Minisztériuma nyújtott szakmai és anyagi támogatást.

Az Oktatóreaktornál 1997. év folyamán fejeződött be az Időszakos Biztonságtechnikai Felülvizsgálat. Ennek eredményeképpen a rendelkezésre álló legmodernebb számítási módszerekkel is bizonyították, hogy az Oktatóreaktor inherens biztonsággal rendelkezik. Ez azt jelenti, hogy a reaktorban — kikapcsolhatatlanul — olyan negatív fizikai visszacsatolások vannak, melyek az elképzelhető legsúlyosabb meghibásodás, vagy emberi mulasztás esetében megakadályozzák a nukleáris balesetet és bárminemű radioaktív anyagnak a környezetbe való kijutását.

Az OAH szervezetében a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség és az Európai Unió anyagi támogatásával baleseti értékelő, elemző és oktató központ létesült, amely szervesen illeszkedik a hazai nukleárisbaleset-elhárítási rendszerbe. A központ angol nyelvű elnevezésének rövidítése — Centre for Emergency Response, Training and Analysis, CERTA — latinul “biztos”-at jelent. A központ felavatása nemzetközi részvétellel 1997 júniusában történt meg. A jelentős számítógépes bázissal rendelkező központ a balesetelhárítási tevékenységen túl ellátja a nukleáris biztonsággal kapcsolatos hatósági feladatokat végző szakemberek oktatását és továbbképzését, továbbá segítséget nyújt a hatóság mindennapos munkájában is.

Az atomenergiáról szóló törvény Központi Nukleáris Pénzügyi Alapot hozott létre, amelynek rendeltetése a radioaktív hulladékok végleges elhelyezésére, valamint a kiégett üzemanyag átmeneti és végleges elhelyezésére szolgáló tárolók létesítésének és üzemeltetésének, illetve a nukleáris létesítmények leszerelésének (lebontásának) finanszírozása. Az ezzel kapcsolatos kérdések részletes szabályozására jelent meg az OAH előkészítésével a radioaktív hulladékok és a kiégett üzemanyag elhelyezésére, valamint a nukleáris létesítmények leszerelésére kijelölt szerv létrehozásáról és tevékenységének pénzügyi forrásáról szóló 240/1997. (XII. 18.) Korm. rendelet, továbbá a Központi Nukleáris Pénzügyi Alap működéséről és eljárásrendjéről szóló 67/1997. (XII. 18.) IKIM rendelet.

A kis és közepes aktivitású radioaktív hulladékok végleges elhelyezésének megoldására 1993-ban indított Nemzeti Projekt első szakaszának záródokumentuma alapján, valamint a Projekt Irányító Testület 1996. december 8-i ülésén elfogadott alapelveknek megfelelően 1997-ben megkezdődtek a részletes földtani vizsgálatok Bataapáti (Üveghuta) térségében. Megkezdődött a terület biztonsági értékeléséhez szükséges nem földtudományi adatok

össze gyűjtése is, melynek során a környezet jellemzői geomorfológiai, szociológiai és ökológiai szempontból kerülnek feldolgozásra.

A kis és közepes aktivitású radioaktív hulladékok elhelyezését megalapozó tevékenység keretében széles körű, a társadalom minden rétegét érintő tájékoztatási munka folyt. A Bátaapáti (Üveghuta) környéki települések önkormányzatai megalapították a Társadalmi Ellenőrző és Tájékoztató Társulást (TETT), amely polgármesteri szövetség rendszeresen tájékoztatta a települések lakosságát a folyó munkákról. A tájékoztatási tevékenység a szakmai körökre is kiterjed, több szakmai fórumra került már sor, ahol a projektben folyó munka, az alkalmazott módszerek és a kapott eredmények ismertetésre kerültek.

Az 1997. évi I. törvény hirdette ki a nukleáris biztonságról szóló egyezményt, amelynek célja a nukleáris biztonság általános színvonalának fejlesztése nemzeti intézkedések és nemzetközi együttműködés révén. Az egyezmény részes országai kötelezettséget vállaltak arra, hogy a nukleáris biztonság nemzetközileg elfogadott szintjét biztosítják, lehetővé teszik annak nemzetközi ellenőrzését, és szükség esetén intézkedéseket tesznek a biztonság növelésére. Az egyezményt eddig 65 ország írta alá. Az egyezménnyel kapcsolatos hazai feladatok végrehajtását az OAH biztosítja.

Az atomenergiáról szóló törvény alapján az OAH készítette elő az atomkárfelőlősségre vonatkozó biztosítási vagy más pénzügyi fedezet jellegéről, feltételeiről és összegéről szóló 227/1997. (XII. 10.) Korm. rendelet kiadását. Ennek megfelelően 1997 júliusától a Paksi Atomerőmű korszerű kárfelőlősségi biztosítással rendelkezik az esetlegesen bekövetkező nukleáris baleset által okozott károk megtérítésére.

Az Országos Atomenergia Bizottság és a Nukleárisbaleset-elhárítási Kormánybizottság állásfoglalása alapján az illetékes hazai szervek és szervezetek is részt vettek az OECD Nukleáris Energia Ügynöksége, a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség és az Európai Unió Bizottsága által 1997. április 17-én 24 ország illetékes szervezeteinek részvételével szervezett nemzetközi balesetelhárítási gyakorlaton. A finnországi Loviisa-i atomerőműben feltételezett baleset lehetőséget adott a nukleáris balesetekkel kapcsolatos nemzetközi egyezmények szerinti értesítési és információs rendszerek működésének, valamint a nukleárisbaleset-elhárítással foglalkozó nemzeti szervezetek tevékenységének gyakorlására.

1997. június 12-én került sor a Nukleáris Tevékenységet Ellenőrző Román Nemzeti Bizottság és az OAH között a nukleáris biztonság területén való együttműködésről és a műszaki információk cseréjéről szóló egyetértési nyilatkozat aláírására. Hasonló megállapodás jött létre a brit nukleáris hatósággal.

Az ukrán miniszterelnök magyarországi látogatása kapcsán 1997 novemberében írták alá a sugaras veszélyhelyzet esetén adandó gyors értesítésről, valamint a nukleáris biztonság és a sugárvédelem területén való kölcsönös tájékoztatásról és együttműködésről szóló magyar-ukrán kormányközi egyezményt. Magyarország hasonló egyezményt kötött korábban Ausztriával, Csehországgal, Németországgal, Szlovákiával, Szlovéniával és Romániával. A magyar-ukrán egyezmény létrejöttével teljessé vált azoknak az atomerőművet üzemeltető szomszédos országoknak a köre, amelyekkel hazánk kormányközi egyezményt kötött az atomerőművi balesetről adandó gyors értesítésről.

A Nemzetközi Atomenergia Ügynökség közgyűlésén, 1997. szeptemberében nyitották meg aláírásra a kiegészítő fűtőelemek és radioaktív hulladékok kezelésének biztonságáról szóló közös

egyezményt és az atomkárokért való polgári jogi felelősségről szóló bécsi egyezményt módosító jegyzőkönyvet. Mindkét megállapodást a magyar Kormány képviselőjében az OAB elnöke az első között írta alá. A megállapodásokban vállalt feladatok hazai végrehajtásáról az OAH gondoskodik.

Megjelent a „Science and Technology in Hungary” kiadvány legújabb száma, amely az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény hatálybalépése után ismerteti az atomenergia biztonságos alkalmazása területén működő szervek, szervezetek és intézmények tevékenységét és eredményeit.

2.8 1998. ÉV

1998-ban az újonnan megválasztott Országgyűlés megalakulásával megszűnt az OAB elnöki tisztét betöltő ipari és kereskedelmi miniszter megbízatása is. Az új kormány megalakulása után a 39/1998. (IX. 18.) ME határozat az új gazdasági minisztert, Chikán Attilát nevezte ki az OAB elnökévé, aki ezzel az OAH feletti felügyeletet is átvette.

Az OAH Nukleáris Biztonsági Igazgatósága engedélyt adott a Paksi Atomerőmű reaktorvédelmi rekonstrukciója során az új reaktorvédelmi rendszer behozatalára, amelynek fő szállítója a Siemens AG.

A szlovákiai Mohi térségében épülő atomerőmű üzembe helyezése körül kialakult osztrák-szlovák vitával kapcsolatban a Kormány utasítására az OAH 1998 májusában véleményt kért a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség főigazgatójától. Egyidejűleg a nukleáris biztonsággal kapcsolatos együttműködésről szóló magyar-osztrák kormányközi egyezmény alapján az OAH tájékoztatást kért az illetékes osztrák szervezettől. A Nemzetközi Atomenergia Ügynökségtől és az osztrák partner szervezettől kapott válasz egyértelművé tette, hogy az osztrák részről felmerült aggályok tisztázódtak. A Nemzetközi Atomenergia Ügynökség részvételével szervezett osztrák-szlovák szakértői egyeztetések arra a következtetésre jutottak, hogy a Mohi Atomerőmű üzemeltetésével kapcsolatban nincs ok aggodalomra. A kapott válaszokról és szakértői anyagokról az OAH folyamatosan tájékoztatta a Miniszterelnöki Hivatalt.

A szlovákiai Mohi Atomerőmű 1998. június 9-én megtörtént üzembe helyezése előtt magyar-szlovák kormányközi szakértői találkozóra került sor, amelynek keretében a magyar delegáció a helyszínen is megtekintette a létesítés helyzetét és az elvégzett nemzetközi felülvizsgálatok eredményei alapján kialakított biztonságnövelő intézkedések megvalósítását. A Mohi Atomerőművel kapcsolatos kérdésekről az Országos Atomenergia Bizottság, illetve az OAH 1995 novemberében és 1998 márciusában külön tájékoztatót készített az Országgyűlés Környezetvédelmi Bizottsága részére.

Az ukrainai Rovnó-i és a Hmelnickij-i Atomerőmű 4., illetve 2. blokkjának korábban leállított létesítését az Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bank (EBRD) támogatásával szándékoznak befejezni és ennek érdekében társadalmi tájékoztatási programot szerveztek. A hazai környezetvédelmi szervek kezdeményezésére a Környezetvédelmi Minisztérium 1998. december 11-én, Budapesten tájékoztatási fórumot szervezett, amelyen az ukrán beruházó az EBRD és a befejezésben résztvevő nyugati cégek képviselői válaszoltak a feltett kérdésekre.

1998. június 2-vel közhasznú társaság alakult a radioaktív hulladékok és a kiégett üzemanyag elhelyezésére, valamint a nukleáris létesítmények leszerelésére kijelölt szerv létrehozásáról és tevékenységének pénzügyi forrásáról szóló 240/1997. (XII. 18.) Korm. rendelet és a Központi Nukleáris Pénzügyi Alappal kapcsolatos munkák elvégzésére az atomtörvény végrehajtásaként kiadott 2414/1997. (XII. 17.) Korm. határozat előírásainak megfelelően. A Radioaktív Hulladékokat Kezelő Közhasznú Társaság feladata a radioaktív hulladékok végleges elhelyezése, valamint a kiégett üzemanyag átmeneti tárolásával és végleges elhelyezésével, továbbá a nukleáris létesítmény leszerelésével összefüggő feladatok ellátása.

A Központi Nukleáris Pénzügyi Alap működését és eljárásrendjét szabályozó 67/1997. (XII. 18.) IKIM rendelet előírásainak megfelelően az Országos Atomenergia Bizottság keretében szakbizottság alakult, amelynek feladata előzetes állásfoglalás kialakítása az Alappal rendelkező miniszter részére, az Alap működésével és felhasználásával kapcsolatos döntésekhez.

Az OECD Nukleáris Energia Ügynökség a Nemzetközi Atomenergia Ügynökséggel és az Európai Unió Bizottsággal együttműködve szervezett nemzetközi nukleárisbaleset-elhárítási gyakorlat sorozat keretében 1998. november 3-án Magyarország szervezett nemzetközi gyakorlatot. A Nukleárisbaleset-elhárítási Kormánybizottság által, az OAH tevékeny közreműködésével szervezett gyakorlaton 31 ország és 4 nemzetközi szervezet vett részt. A magyarországi gyakorlat nemzetközi értékelése arról tanúskodott, hogy a magyar nukleárisbaleset-elhárítási szervezet ebben a rangos nemzetközi mezőnyben is megállja a helyét. A gyakorlat nemzetközi szervező bizottsága külön kiemelte azt a kedvező hatást, amelyet a gyakorlat megrendezése a hazai nukleárisbaleset-elhárítási rendszer korszerűsítésére kifejtett.

A nukleáris fegyverek elterjedésének megakadályozásáról szóló szerződés megsértése Irakban és a Koreai Népi Demokratikus Köztársaságban szükségessé tette a szerződés szerinti nemzetközi ellenőrzés megszigorítását. Az erre készült kiegészítő jegyzőkönyv részletesebb adatszolgáltatást ír elő, amely kutatási-fejlesztési munkákra is kiterjed és szélesebb ellenőrzési hatáskört biztosít a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség nemzetközi ellenőrei részére. Az erről szóló kiegészítő jegyzőkönyvet a 2077/1998. (III. 31.) Korm. határozatban kapott felhatalmazás alapján az OAH főigazgatója írta alá.

Az OAH előkészítésének eredményeként jelent meg a 61/1998. (III. 31.) Korm. rendelet, amely a Magyar Köztársaság Kormánya és Románia Kormánya között nukleáris balesetek esetén adandó gyors értesítésről aláírt megállapodást hirdette ki.

Együttműködési megállapodás jött létre 1998-ban Kanada nukleáris biztonsági hatósága, valamint az OAH között a nukleáris biztonsággal összefüggő kölcsönös információcsere elősegítésére.

1998-tól az OAH negyedévenként hírlevelet ad ki és terjeszt az atomenergia biztonságával és a hatósági tevékenységgel kapcsolatos legfontosabb eseményekről. Az OAH honlapja 1998-ban jelent meg az Interneten, amely a hírleveleket és a legfontosabb időszériú dokumentumokat is tartalmazza.

2.9 1999. ÉV

Hans van den Broek, az Európai Bizottság tagja felkérésére nemzetközi szakértői bizottság készített jelentést a nukleáris biztonság növeléséhez a kelet-közép-európai országoknak az Európai Unió által nyújtott támogatás eredményességéről. A bizottság jelentése elismerően szól a nukleáris biztonság területén elért magyar eredményekről és többek között az alábbiakat tartalmazza: „Az összes kelet-európai ország közül Magyarország áll legközelebb a nyugati szabványokhoz és gyakorlathoz.” „A jövőbeni együttműködés potenciálisan leghasznosabb területe a kutatás, amelyben a magyarok gyakorlatukat és szakértelmüket tekintve az Európai Unióval egy szinten állnak.”

Az Európai Unió országaiban működő nukleáris biztonsági hatóságok vezetői által létrehozott szervezet (Western European Nuclear Regulator Association) felülvizsgálta a tagjelölt országokban a nukleáris biztonság helyzetét. Az 1999 márciusában közzétett jelentés legkedvezőbbnek a magyarországi helyzetet minősíti és többek között a következőket tartalmazza: „Kétségtelen, hogy Magyarországon a nukleáris létesítmények engedélyezésének, szabályozásának és ellenőrzésének gyakorlata magas szinten áll. A törvények és a jogszabályok korszerűek, és a nyugati országokban alkalmazott elvekkel való összehasonlítás kedvező eredményt mutat. Az OAH kellő mértékben független a nukleáris energia alkalmazásában érdekelt szervektől.”

Az 1997. évi I. törvénnyel kihirdetett nukleáris biztonsági egyezmény első felülvizsgálati értekezletére 1999. június 12-23. között került sor Bécsben. Több munkacsoportban, országonként egynapos időtartammal vitatták meg a kormány szinten benyújtott nemzeti jelentéseket az egyezményben vállalt kötelezettségek végrehajtásáról. Az értekezlet a magyar helyzetet és tevékenységet kedvezően értékelte. Az értékelés külön kiemelte a hazai szabályozás korszerűségét, a hatóság függetlenségét és felkészültségét, valamint a Paksi Atomerőműben folyamatban lévő biztonságnövelő program előremutató gyakorlatát.

Az OAH Nukleáris Biztonsági Igazgatóságának szakemberei a Paksi Atomerőmű 1. és 2. blokkjai reaktorvédelmi rendszerének rekonstrukciójával kapcsolatos tevékenysége keretében a Siemens AG által szállított korszerű digitális rendszer megvalósításával kapcsolatos engedélyezési eljárások lefolytatásán túl, részt vettek a gyártóművi és paksi ellenőrzési próbákban és a személyzet felkészültségét ellenőrző vizsgákon.

Megkezdődött az atomerőmű 3. és 4. blokkjának időszakos biztonsági felülvizsgálata. A több hónapos felülvizsgálat keretében — az első két blokk 1998-ban befejezett felülvizsgálatának tapasztalatait is hasznosítva — átfogóan értékelik a blokkok biztonságát.

Az OAH Nukleáris Biztonsági Igazgatósága a benyújtott engedélykérelem és az azt kiegészítő beadványok alapján engedélyezte az Oktatóreaktor biztonságvédelmi rendszerének rekonstrukcióját, majd a sikeres üzembe helyezést és próbaüzemet követően visszavonásig érvényes engedélyt adott az üzemeltetésre.

Az OAH Nukleáris Biztonsági Igazgatósága lefolytatta a 2000. évi évszámváltással kapcsolatos számítástechnikai probléma nukleáris biztonsági hatásainak kezelése érdekében a Paksi Atomerőműben szükségessé vált átalakítások engedélyezését és az évszámváltás kritikus időszakában ügyeleti rendszert működtetett, információs kapcsolatot tartott fenn a Nemzetközi Atomenergia Ügynökséggel, több ország nukleáris biztonsági hatóságával, valamint a Kormányzati Operatív Évszámkezelési Koordinációs Bizottsággal. A több mint

egy éves felkészülés eredményeként a hazai és a külföldi nukleáris létesítményeknél a dátumváltással kapcsolatos probléma nem jelentkezett.

A Paksi Atomerőmű engedélykérelme és a benyújtott dokumentáció alapján az OAH Nukleáris Biztonsági Igazgatósága elvi átalakítási és behozatali engedélyt adott az eddigi három helyett négy évig használható és így hatékonyabb üzemanyag gazdálkodást biztosító orosz gyártmányú profilírozott üzemanyag alkalmazásához. Az engedélyezési eljárásban több mint 40 szakértő vett részt.

A Nemzetközi Atomenergia Ügynökség nemzetközi szakértői felülvizsgálata 1999 júniusában értékelte az atomerőmű földrengésbiztonságának növelését szolgáló program végrehajtását. A program azoknak a vizsgálatoknak az eredményei alapján indult meg, amelynek keretében az OAH kezdeményezésére a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség közreműködésével megtörtént a Paksi Atomerőmű földrengésbiztonságának újraértékelése.

Az OAB 1999. április 12-i ülésén, az atomerőművi üzemanyag ciklus stratégiájáról szóló előterjesztés kapcsán rámutatott arra, hogy figyelembe véve a oroszországi visszaszállítás bizonytalanságát a Bizottság indokoltan tartja a kiégett fűtőelemek ötvenéves átmeneti hazai tárolásának megvalósítására kezdett munkálatok folytatását és ennek keretében a Paksi Atomerőműnél a kiégett kazetták átmeneti elhelyezésére létesített modul rendszerű tároló további négy moduljának üzembe vételét 2000-től kezdődően, valamint a tároló kapacitásának további bővítését újabb négy modul építésének megkezdésével 2000-ben.

Az OAH a Nemzetközi Atomenergia Ügynökséggel folytatott együttműködés és adatszolgáltatás keretében részt vett a nukleáris anyagok nemzetközi nyilvántartási és ellenőrzési rendszereinek felkészítésében a 2000. évi dátumváltással kapcsolatos esetleges problémákra. Megtörtént a hazai nyilvántartást szolgáló számítógépes rendszerek dátumváltási problémáinak felmérése és a szükséges intézkedések végrehajtása. A dátumváltáskor a nyilvántartási rendszerekben meghibásodás nem történt.

A nukleáris fegyverek elterjedését megakadályozó atomsorompó rendszer keretében a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség által végzett biztosítéki ellenőrzés továbbfejlesztése és szigorítása érdekében a nemzetközi szervezettel kötött biztosítéki egyezményhez kiegészítő jegyzőkönyv készült, amelyet az 1999. évi XC. törvény erősített meg és hirdetett ki. A 2223/1999. (IX. 3.) Korm. határozat szerint a vállalt kötelezettségek végrehajtásáról az OAH főigazgatója gondoskodik.

Az 1999. évi L. törvénnyel kihirdetett Átfogó Atomcsend Szerződés nemzeti hatóságok létrehozását irányozza elő a Szerződésben vállalt feladatok végrehajtására. A Szerződés végrehajtásával kapcsolatos 2087/1999. (V. 5.) Korm. határozat szerint a nemzeti hatóság működésével kapcsolatos feladatok ellátását — a szükséges jogi, személyi és tárgyi feltételek létrehozásával — az OAH keretében kell biztosítani.

1999-ben az OAH részvételével megkezdte tevékenységét a 2016/1999. (II. 10.) Korm. határozattal létrehozott Non-proliférációs Exportellenőrzési Tárcaközi Bizottság, amelynek feladata a nemzetközileg ellenőrzött termékek és technológiák forgalmazásával kapcsolatos koordinációs tevékenység ellátása és az ezt szolgáló nemzetközi együttműködés gondozása.

1999-ben az OAH irányításával befejeződött a radioaktív anyagok központi nyilvántartásának korszerűsítése. A központi nyilvántartás adatbázisa tartalmazza a jelenleg használatban lévő

mintegy 16.000 zárt sugárforrás mellett az 1960-as évek óta Magyarországon előállított, illetve Magyarországra importált összes radioaktív anyag adatait, így az adatbázis mintegy 400.000 tételből áll. Az új rendszerhez, amelyet az MTA Kémiai Kutatóközpont Izotóp- és Felületkémiai Intézetének munkatársai fejlesztettek ki, a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség műszaki segélyprogramja keretében korszerű lokális számítógép hálózatot és fejlesztői szoftvert juttatott.

Július második felében haladt át Magyarországon az a szállítmány, amely a romániai Pitestiben működő Nukleáris Kutató Intézet amerikai gyártmányú TRIGA kutatóreaktorának kiégett fűtőelemeit vitte a szlovéniai Koperbe. Az OAH és az MTA Kémiai Kutatóközpont Izotóp- és Felületkémiai Intézetének munkatársai részt vettek a közúti szállítás hatósági előkészítésében és engedélyezésében, érvényesítve a vonatkozó nemzetközi szerződések és hazai jogszabályok előírásait.

1999. október 14-én szimulációs gyakorlatot tartottak az MTA Kémiai Kutatóközpont Izotóp- és Felületkémiai Intézet és a Központi Fizikai Kutató Intézet közös telephelyén a nukleáris anyagok illegális forgalmazásával kapcsolatos intézkedések és akciótervek kipróbálására. A gyakorlaton az OAH, és az illetékes hazai szervek mellett megfigyelőként részt vettek az Európai Unió szakértői is, akik kiemelték, hogy ez volt az első gyakorlat, amely már figyelembe vette a nukleáris csempészet elleni intézkedések összehangolására a G-8-ak által létrehozott nemzetközi technikai munkacsoport ajánlásait.

A hatósági előírásoknak megfelelően 1999-ben megkezdődött a püspökszilágyi Radioaktív Hulladék Feldolgozó és Tároló (RHFT) korszerű biztonsági elemzésének elkészítése, amelyet a tároló 1976. évi létesítése óta a biztonsági követelményekben és vizsgálati módszerekben bekövetkezett fejlődés tett szükségessé. A legújabb nemzetközi elvárások szerinti biztonsági értékelés elkészítéséhez az Európai Unió is ad PHARE támogatást.

A püspökszilágyi Radioaktív Hulladék Feldolgozó és Tároló telephelyének környezetében lévő 3 önkormányzat részvételével Izotóp Információs Társulás alakult a tároló üzemeltetésével kapcsolatos társadalmi ellenőrzési és információs feladatok ellátására az atomenergiáról szóló törvény előírásaival összhangban. A Társulásban közreműködő községek polgármesteri hivatalában új háttérsugárzást mérő rendszer teszi lehetővé, hogy a lakosság meggyőződhessen a környezeti sugárzás értékéről.

Az OAH független szakértői vizsgálatot kezdeményezett a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség bevonásával azzal kapcsolatban, hogy a kis és közepes aktivitású atomerőművi hulladékok elhelyezésére indított több éves tevékenység keretében végzett kutatási munkák teljességét, és bizonyos kutatási területek (hidrogeológia, szeizmológia) eredményeiből levont következtetések helyességét néhány hazai szakember megkérdőjelezte. A Nemzetközi Atomenergia Ügynökség szakértői által végzett felülvizsgálatról szóló jelentés szerint az eddigi kutatások jó irányban haladtak, megfeleltek a nemzetközi gyakorlatnak. Olyan körülményt, ami Bátaapáti (Üveghuta) alkalmatlanságára utalt volna, nem találtak, és a lakossági befogadó-készséget is jónak minősítették. A szakértők javasolták a kutatások folytatását. Hasonló eredményre jutottak a Magyar Geológiai Szolgálat által végzett szakértői vizsgálatok is.

1999. szeptember 30-án Japánban, Tokiótól 120 kilométerre fekvő Tokai-mura településen, a JCO Company Ltd. kísérleti üzemében urán-dioxid előállítása során szabályozatlan láncreakció jött létre. A baleset következtében a műveletet végző három dolgozó jelentős

sugárterhelést szenvedett el. A legnagyobb dózist kapott két dolgozó meghalt. Az OAH a baleset kapcsán folyamatosan összeköttetésben volt a Nemzetközi Atomenergia Ügynökséggel, feldolgozta és értékelte a nemzetközi szervezettől és a japán hatóságoktól kapott információkat, és tájékoztatást adott az eseményekről a Kormány, az Országgyűlés illetékes bizottságai és a lakosság részére. Az OAH tájékoztatóját megtárgyalta az Országgyűlés Gazdasági Bizottsága.

A lényegében 1982 óta működő nukleárisbaleset-elhárítási rendszer szervesen bekapcsolódott a katasztrófák elleni védekezés irányításáról, szervezetéről és a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek elleni védekezéssel szülő 1999. évi LXXIV. törvény végrehajtásaként kialakult általános katasztrófavédelmi rendszerhez. Ennek központi irányítását Kormányzati Koordinációs Bizottság végzi, amelynek tagjai az illetékes minisztériumok közigazgatási államtitkárai, az OAH főigazgatója és a polgári nemzetbiztonsági szolgálatokat irányító tárca nélküli miniszter által kijelölt vezető.

Az OECD Nukleáris Energia Ügynökség a Nemzetközi Atomenergia Ügynökséggel és az Európai Unió Bizottsággal együttműködve szervezett nemzetközi nukleárisbaleset-elhárítási gyakorlatok keretében 1999. április 27-28. között Kanada szervezett nemzetközi gyakorlatot, amelyben a hazai nukleárisbaleset-elhárítás szervezete a nagy távolságból eredő jelentéktelen lehetséges hazai környezeti hatások miatt csak korlátozott mértékben vett részt.

1999. június 11-én Zágrábban került aláírásra a nukleáris balesetekről és sugaras veszélyhelyzetekről adandó gyors értesítésről szóló magyar-horvát kormányközi egyezmény, amely lehetőséget ad a nukleáris biztonsággal és sugárvédelemmel kapcsolatos tapasztalatcserére is. 1999 februárjában lépett hatályba a hasonló tárgyú magyar-ukrán kormányközi egyezmény. Magyarország eddig 7 környező országgal kötött egyezményt a nukleáris balesetekről és sugaras veszélyhelyzetekről adandó gyors értesítésről.

Az Európai Unió keretében külön felülvizsgálatot szerveztek a nukleáris biztonság helyzetének megítélésére a csatlakozni kívánó országokban. A vizsgálat eredményei alapján a Magyarországról szóló jelentés többek között az alábbiakat tartalmazza: „A jogszabályok és a nukleáris biztonság egyéb előírásai korszerűek és összehasonlításuk a nyugati országokban alkalmazott elvekkel kedvező eredményt mutat. Az Országos Atomenergia Hivatal helyzete független a nukleáris energiát támogató szervektől.”

Az OAH és a Magyar Tudományos Akadémia Jogtudományi Intézete voltak a házigazdái annak az OECD Nukleáris Energia Ügynöksége, a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség és az Európai Unió által rendezett nemzetközi szimpóziumnak, amely a nukleáris kárfelelősségi rendszer reformjával foglalkozott. A szimpóziumon több mint ötven ország kormányzati szakértői, a nukleáris ipar képviselői, a nemzetközi szervezetek tisztviselői, nukleáris és biztosítási szakemberek vettek részt.

1999-ben az Országgyűlés bizottságai az alábbi tájékoztatókat tárgyalták meg az OAH főigazgatója előterjesztésében:

Környezetvédelmi Bizottság

- Tájékoztatás az Országos Atomenergia Hivatal tevékenységéről.
- Tájékoztatás a kis- és közepes aktivitású radioaktív hulladékok elhelyezését szolgáló új telephely kiválasztásáról.

Gazdasági Bizottság

- Tájékoztató a nukleáris biztonsági hatóságok függetlenségének és hatáskörének jelentőségéről.
- Beszámoló a nukleáris biztonságról szóló egyezmény szerinti felülvizsgálati értekezletről.
- Tájékoztató a Tokai-mura-i urán-feldolgozó üzemben történt balesetről.

2.10 2000. ÉV

A gazdasági miniszter személyében bekövetkezett változás miatt a 4/2000. (I. 21.) ME határozat a miniszteri tisztségéből felmentett Chikán Attilát az OAB elnöki tisztségéből is felmentette és egyidejűleg az új gazdasági minisztert Matolcsy Györgyöt kinevezte az OAB elnökévé, aki ezzel az OAH feletti felügyeletet is átvette.

2000. május 22. és június 2. között Magyarország kérésére a Nemzetközi Atomenergia Ügynökségnek a nemzetközi hatósági felülvizsgáló csoport (International Regulatory Review Team, IRRT) programja keretében amerikai, belga, finn, francia, német, és szlovák szakértőkből álló bizottság vizsgálta az OAH tevékenységének tíz szakterületét. A vizsgálatról készített jelentés értékelte a hatóság teljesítményét, meghatározta azokat az elemeket, amelyek mások számára is követendő jó gyakorlatnak ítélt, javaslatokat és ajánlásokat fogalmazott meg a hatósági munka további javítására. A jelentés összefoglalója többek között az alábbiakat tartalmazza: „A csoport véleménye szerint az OAH messzemenő hozzáértéssel rendelkező szervezet, amelynek megvannak a technikai feltételei a felelősségi körébe tartozó hatósági és műszaki területekkel kapcsolatos feladatainak ellátására.”

Az Európai Unió országaiban működő nukleáris biztonsági hatóságok vezetői által létrehozott szervezet (Western European Nuclear Regulator Association) 1999-ben másodszor vizsgálta felül a tagjelölt országokban a nukleáris biztonság helyzetét. A 2000 októberében közzétett jelentés többek között a következőket állapította meg: „A magyar törvények és a hatósági szabályozás rendszere korszerű, és a szabályozási gyakorlat összemérhető a nyugat-európai országokéval. Javasolta, hogy folyamatosan erősítsük a nukleáris biztonsági hatóság függetlenségét a nukleáris létesítmények üzemeltetésében érdekelt szervezetektől.”

Magyarországnak az Európai Unióhoz való csatlakozásával kapcsolatos felkészülését értékelő 2000. november 8-i jelentés Energetikai fejezete az alábbiakat tartalmazza: „A Hivatal felelős a nukleáris biztonsággal kapcsolatos engedélyezési feladatokért, a nukleáris létesítmények építményeiért, a műszaki sugárvédelemért és a nukleáris létesítmények balesetelhárítási felkészültségéért. Így a nyugat-európai hatóságok feladatkörével összevethető tevékenységet lát el. Ezzel együtt illetékességének erősítése szükséges a hatósági értékelési tevékenység, a sugárvédelem és a tűzvédelem területén.”

Elkészült az OAH középtávú stratégiai terve, amely az eddigi eredményekre, a nukleáris biztonsággal kapcsolatos hazai tevékenység kedvező nemzetközi megítélésére alapozva határozza meg a Hivatal középtávú tevékenységét, bemutatva az atomenergia alkalmazásának biztonságáért felelős hatóság felkészülését a következő időszak új feladataira és lehetőségeire. Az OAH Nukleáris Biztonsági Igazgatósága a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség nukleáris biztonságra vonatkozó ajánlásai alapján kidolgozta és kiadta a hatóság átdolgozott és korszerűsített biztonsági politikáját és működési alapelveit, valamint az Érvényesítési Politikáját.

A nukleáris biztonsági hatóság ellátta a Paksi Atomerőmű reaktorvédelmi rekonstrukciójával összefüggő hatósági engedélyezési feladatokat. A rekonstrukció keretében befejeződött az 1. és 2. blokk átalakítása a Siemens által szállított digitális rendszer beépítésével, továbbá megkezdődött a 3. és 4. blokk előszerelése.

Befejeződött az atomerőmű 3. és 4. blokkjának időszakos biztonsági felülvizsgálata. A több hónapos felülvizsgálat keretében — az első két blokk 1998-ban befejezett felülvizsgálatának tapasztalatait is hasznosítva — átfogóan értékelték a blokkok biztonságát. A felülvizsgálat eredményeként a hatóság 65 javító intézkedés megvalósítását írta elő.

Folytatódott az atomerőmű földrengésbiztonságának növelését szolgáló program. A földrengésállóság értékelése gyakorlatilag teljes mértékben befejeződött, és befejezéshez közelít a megerősítések, átalakítások tervezése. 2000. évben megtörtént a blokkok primerkörü berendezéseinek megerősítése. A kivitelezési munkák a hermetikus téren belüli technológiai rendszerek és a szerkezetek jelentős részén már megtörténtek. Szeizmikus valószínűségi biztonsági elemzés szolgál a földrengésbiztonság intézkedésekkel elért biztonsági szint értékelésére, az intézkedések megfelelőségének igazolására.

A nukleáris biztonsági hatóság ellátta a Kutatóreaktornál létesített új hidegneutron forrás üzembe helyezésével összefüggő hatósági feladatokat. Az új berendezés növeli a Kutatóreaktor hatékonyságát a neutronfizikai kísérletek területén és fontos eszköze a szerkezeti anyagok öregedésvizsgálatának.

Az OAH és a Külügyminisztérium szakemberei részt vettek a nukleáris fegyverek elterjedésének megakadályozásáról szóló szerződés felülvizsgálati konferenciáján, amely 2000. április 24. – május 19. között ülésezett Washingtonban. A konferencia szerkesztőbizottságának elnökévé a magyar ENSZ-képviselő vezetőjét választották meg. A biztosítéki ellenőrzés és a nukleáris területen folytatott együttműködés tekintetében a konferencia kiemelte a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség kulcsszerepét. A konferencia sikerét jelezte, hogy annak záródokumentumát 1985 óta először fogadták el egyhangúlag.

Az OAH előkészítésével befejeződött az a jogalkotási munka, amely az atomsorompó rendszer továbbfejlesztése és erősítése érdekében a Nemzetközi Atomenergia Ügynökséggel kötött biztosítéki egyezményhez csatolt Kiegészítő Jegyzőkönyv hazai végrehajtását szolgálta. A Kiegészítő Jegyzőkönyvet kihirdető 1999. évi XC. törvény alapján megjelent az 52/2000. (VI. 13.) Korm. rendelet, amely módosította az OAB feladatáról, hatásköréről, valamint az OAH feladat- és hatásköréről, továbbá bírságotlasi jogköréről szóló 87/1997. (V. 28.) Korm. rendeletet, továbbá a nukleáris export és import engedélyezéséről szóló 121/1997. (VII. 1.) Korm. rendeletet. A 12/2000. (VI. 15.) GM rendelet a nukleáris anyagok nyilvántartási rendszeréről, nemzetközi ellenőrzéséről és a velük kapcsolatos egyes hatósági jogkörökről szóló 39/1997. (VII. 1.) IKIM rendeletet módosította. A jogszabályok alapján az OAH megkezdte a megnövekedett hatósági feladatok ellátását.

A nukleáris anyag csempészete esetére kidolgozott válaszintézkedések gyakorlati megvalósításának tesztelésére 2000. november 7-én az illetékes hazai szervezetek sikeres szimulációs gyakorlatot tartottak az ártándi határátkelőhelyen. A gyakorlat hasznos ismerteket nyújtott a nukleáris anyagok csempészete során felmerülő technikai problémák elemzéséhez, különös tekintettel a felderített és lefoglalt radioaktív anyagokat tartalmazó csomagok bűnjelként történő kezelésére.

Az Állami Számvevőszék ellenőrizte a Központi Nukleáris Pénzügyi Alap működését az 1998–2000. I. félév közötti időszakban. Az ellenőrzésről 2001. elején elkészült jelentés az Alap működését szabályszerűnek találta és többek között javasolta a Kormánynak, hogy tegyen intézkedéseket a kis- és közepes aktivitású radioaktív hulladéktároló létesítését szolgáló előkészítő munkálatok felgyorsítására, és a kivitelezés megkezdésére. A jelentés javasolta továbbá az önkormányzatoknak nyújtott támogatás részletesebb szabályozását.

A veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek elleni védekezésről szóló 1999. évi LXXIV. törvény végrehajtásaként megjelent 40/2000. (III. 24.) Korm. rendelet az Országos Nukleárisbaleset-elhárítási Rendszer keretében kibővítette az OAH nukleárisbaleset-elhárítási szervezetének és az OAH Baleseti Elemző és Értékelő Központjának (OAH CERTA) feladatkörét a nukleáris és radiológiai balesetek sugárzási helyzet-elemzésével.

2000-ben lezárult a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség regionális balesetelhárítási harmonizációs programjának az a szakasza, amelynek célja a kelet-közép-európai régió országaiban a nukleárisbaleset-elhárítási felkészülés egységesítése volt. A program irányító és koordinációs testületeiben hazánkat az OAH képviselte. A lezárult szakaszban a nukleáris és sugaras balesetekre való felkészülés egységes programját alakították ki a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség és a részes országok. Ennek keretében az OAH folytatta a vonatkozó NAÜ-ajánlások honosítását és felülvizsgálta saját baleset-elhárítási vonatkozású eljárásrendjeit.

A Nemzetközi Atomenergia Ügynökség és az OAH 2000. április 4-6. között regionális tájékoztatási szemináriumot rendezett „Az atomenergia békés felhasználása Közép- és Kelet-Európában” címmel. A háromnapos rendezvény átfogó képet adott az atomenergia békés alkalmazásának lehetőségeiről és legfontosabb kérdéseiről, a nemzetközi szervezet tevékenységéről, a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség és Magyarország műszaki együttműködéséről, valamint az atomenergia békés alkalmazásával kapcsolatos hazai tevékenységről. A szomszédos országokból, a Nemzetközi Atomenergia Ügynökségtől, illetve az OECD Nukleáris Energia Ügynökségétől érkezett szakemberek mellett a rendezvényen több mint 140 magyar résztvevő vett részt.

2000. év végén az OAH létrehozásának tízéves évfordulójára készült el a „Science and Technology in Hungary” című angol nyelvű kiadványsorozat legújabb száma „Nuclear Energy in the New Millennium” címmel. Az angol nyelvű kiadvány célja, hogy a nemzetközi szakmai közvélemény számára átfogó tájékoztatást adjon a nukleáris biztonság és a sugárvédelemi területen elért legújabb magyar eredményekről, bemutassa a legfontosabb hazai nukleáris intézményeket. A kötetben az OAH tízéves tevékenységének összefoglalása mellett az atomenergia békés célú alkalmazásának különböző kérdései is szerepelnek.

2000-ben az Országgyűlés bizottságai az alábbi tájékoztatókat tárgyalták meg az OAH főigazgatója előterjesztésében:

Gazdasági Bizottság

- Az OAH jelentése a kis- és közepes aktivitású hulladékok végleges elhelyezésére szolgáló telephely kiválasztásával kapcsolatos magyar tevékenység értékeléséről (2000. június 6.).

Európai Integrációs Ügyek Bizottsága

- Az atomenergetika helyzete Magyarország energiaháztartásában; kitekintés az EU tagállamok gyakorlatára, valamint az EU vonatkozó szabályozására.
- Beszámoló az atomenergiáról szóló törvény végrehajtásának tapasztalatairól.
- A Paksi Atomerőmű nukleáris biztonsági fokozata és a nukleáris hulladék elhelyezése problémáinak összevetése a nemzetközi gyakorlattal (kihelyezett ülés a Paksi Atomerőműben, 2000. június 8.).

2.11 2001. ÉV

Az Országgyűlés a 2001. évi LXXVI. törvénnyel hirdette ki a kiégett fűtőelemek kezelésének biztonságáról és a radioaktív hulladékok kezelésének biztonságáról létrehozott közös egyezményt. A villamosenergiáról szóló 2001. évi CX. törvény elfogadásával együtt az Országgyűlés visszaállította a Központi Nukleáris Pénzügyi Alap értékállóságát biztosító, korábban megszüntetett szabályokat.

A Paksi Atomerőmű Rt. kezdeményezése alapján az OAH megkezdte a Paksi Atomerőmű teljesítményének tervezett növelésével kapcsolatos hatósági tevékenység előkészítését. A Paksi Atomerőmű Rt. az OAB és az OAH Tudományos Tanácsa elé terjesztette az OAH Nukleáris Biztonsági Igazgatóságával egyeztetett elképzeléseit az atomerőmű teljesítményének növelésére, a korábban készült megvalósíthatósági tanulmány alapján. Az atomerőmű és a hatóság időben megkezdett tevékenysége garantálja, hogy a teljesítménynövelés megvalósítása során maradéktalanul érvényesüljenek a biztonsági normák és előírások.

A Paksi Atomerőmű Rt. vezérigazgatójának bejelentése alapján az OAH Nukleáris Biztonsági Igazgatósága megkezdte az atomerőművi blokkok tervezési élettartamon túli üzemeltetésének engedélyezésére vonatkozó feltételek kidolgozását. Ez a tevékenység támaszkodik az atomerőművi berendezések öregedési folyamatainak több éves munka eredményeként elkészült átfogó hatósági elemzésére és az öregedéskezelési program szakmai ajánlásaira vonatkozóan kidolgozott irányelvekre.

2001-ben az OAH elvi átalakítási engedélyt adott a Paksi Atomerőmű kibocsátás és környezet ellenőrző rendszerének rekonstrukciójára, amely a korszerűbb mérőeszközök és mérőállomások alkalmazását, a mérő- és adatgyűjtő rendszer korszerűbb számítástechnikai alapokra való helyezését, továbbá a földrengésbiztonsággal kapcsolatos követelmények érvényesítését jelenti.

Megkezdődött a KFKI Atomenergia Kutatóintézetben működő Kutatóreaktor időszakos biztonsági felülvizsgálatának előkészítése. A felülvizsgálat alapidokumentuma a létesítmény biztonságát átfogóan elemző és értékelő időszakos biztonsági jelentés lesz, amelynek követelményrendszerére vonatkozó javaslat elkészült.

Folytatódott a Paksi Atomerőmű reaktorvédelmi rendszereinek rekonstrukciójával összefüggő hatósági tevékenység. A Siemens által szállított korszerű digitális rendszer lehetővé teszi új, biztonságot növelő, komplex és számításigényes automatikus funkciók megvalósítását. A 2001. évi munkálatok közül a legnagyobb feladatot a 3. blokki védelem komplett cseréje jelentette, az ezzel járó mérés-technikai, mérés-technológiai módosítások kivitelezésével. Az

év végén megkezdődött a 4. blokki reaktorvédelmi rendszer rekonstrukciójának engedélyeztetése.

Elkészültek a Paksi Atomerőmű időszakos biztonsági felülvizsgálata alapján elhatározott, 2001-ben esedékes javító intézkedések. A több mint 20 feladat közül a legjelentősebbek: a földrengéssel kapcsolatos valószínűségi biztonsági elemzés elkészítése az 1-4. blokkokra, az 1-2. blokki nagyenergiájú csővezeték potenciális törés vizsgálata, a telephelyi jellemzők változásaira vonatkozó prognózis elkészítése, továbbá a reaktoroknál a belső és feltámasztó szerkezeti elemek öregedésének vizsgálata.

Az OAH Nukleáris Biztonsági Igazgatósága lezárta a Paksi Atomerőmű végleges biztonsági jelentésének felülvizsgálatát és értékelését. A biztonsággal összefüggő információkat a korszerű követelményeknek megfelelően összefoglaló és értékelő több ezer oldal terjedelmű dokumentum bizonyos hiányosságok ellenére részletesebb és megalapozottabb információt tartalmaz, mint az üzembehelyezést megelőzően készült biztonsági jelentés. Ezzel együtt az éves aktualizálási kötelezettséget is figyelembe véve a hatóság elrendelte a korszerűsített követelményrendszer alapján kimutatható hiányok pótlását és a dokumentum átdolgozását.

A Paksi Atomerőmű kezdeményezése alapján 2001. október 8-25. között a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség szakértői csoportja vizsgálta az atomerőmű üzemviteli biztonságát. A vizsgáló csoport tagjai – 11 szakértő és 2 megfigyelő – különböző országokból (Egyesült Királyság, Svájc, Svédország, Bulgária, Franciaország, Németország, Szlovákia, Finnország, az Amerikai Egyesült Államok, Litvánia és Irán), valamint a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség apparátusától érkeztek. A kéthetes vizsgálat eredményeiről közel 70 oldalas jelentés készült, amely kiemeli a más atomerőművek számára is tanulságosnak értékelt pozitív paksi eljárásokat és gyakorlatot, ismerteti a tevékenység javítására tett javaslatokat és ajánlásokat.

A Kutatóreaktor kiégett fűtőelemkötegeinek biztonságosabb tárolása érdekében a KFKI Atomenergia Kutatóintézet korszerű technológiát dolgozott ki. Az eljárás lényege, hogy a fűtőelemkötegeket a korrózió elkerülése érdekében hermetikusan lezárt és semleges gázzal töltött tokba helyezik, majd a száraz tárolást biztosító tok kerül vissza a vízzel feltöltött tárolómedencébe. 2001-ben a hatósági engedélyeztetés mellett megtörtént az eljárás részletes kidolgozása és az ehhez szükséges berendezés legyártása.

2001-ben megkezdődött a Kutatóreaktor tíz évenként esedékes időszakos biztonságtechnikai felülvizsgálatának előkészítése. Első lépésként elkészült a felülvizsgálatot megalapozó követelményrendszer tervezete.

A 2001. szeptember 11-én az Amerikai Egyesült Államokban elkövetett terrorista merényletek után foganatosított ellenintézkedések keretében számos országban megszigorították a nukleáris létesítmények védelmét és felülvizsgálták azok potenciális veszélyeztetettségét esetleges terrorista akciókkal szemben. Magyarországon megerősítették a nukleáris létesítmények, elsősorban a Paksi Atomerőmű fizikai védelmét. Megszigorították az erőművön belüli védelmi intézkedéseket és megtörténtek az erőművön kívüli rendőri és terrorelhárítási intézkedések, szigorúbb szabályokat léptettek életbe a paksi légtér védelmére.

2001 decemberében az OAH átfogó elemző tanulmány készítését kezdeményezte, amely felméri a hazai nukleáris létesítmények és a kapcsolódó szakterületek terrorista akciókkal szembeni veszélyeztetettségét, értékeli a jelenlegi védelmi felkészültséget és javaslatokat alakít ki a szükséges teendőkre.

2001-ben a Paksi Atomerőmű hatékonyabb üzemanyag gazdálkodás érdekében orosz gyártmányú, de új típusú, profilírozott üzemanyag használatát kezdte el. A profilírozott fűtőelemköteg pálcái eltérő dúsításúak és elrendezésük olyan, hogy a kazettán belül egyenletesebb teljesítményeloszlást eredményeznek. Az új típusú üzemanyag átlagos dúsítása 3,82% (a jelenlegi 3,6%-os), amely megteremti a fűtőelemek 4 éves használatának alapját is. Az eddigi üzemviteli tapasztalatok megfelelnek az előzetes elemzéseknek. A felhasználást további fokozott hatósági ellenőrzés kísérte.

A Központi Nukleáris Pénzügyi Alapot felügyelő miniszter 2001. június 1-én jóváhagyta az atomerőművi kis és közepes aktivitású hulladékok elhelyezésére a Magyar Geológiai Szolgálat Dél-dunántúli Területi Hivatala és a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség Hulladékkezelési-értékelési és Műszaki Felülvizsgálati Programja által alkalmasnak ítélt Bataapáti (Üveghuta) telephelyen az engedélyezéshez szükséges további földtani és műszaki vizsgálatának programját.

2001-ben újjáalakult a Nukleárisbaleset-elhárítási Műszaki Tudományos Tanács, amely korábban is működött az Országos Nukleárisbaleset-elhárítási Rendszer keretében. Az újjáalakult Tanács a katasztrófák elleni védekezés átfogó új rendszerében a Kormányzati Koordinációs Bizottság támogatására létrejött Tudományos Tanács önálló szekciójaként működik.

Az OAH főigazgatójának előterjesztése alapján a Kormány 2222/2001. (IX. 1.) Korm. határozatával egyetértett Magyarország részvételével az ECURIE rendszerhez történő csatlakozásról szóló egyezmény létrehozásában. Az Európai Unió keretében a 87/600 EURATOM Tanácsi Határozat alapján létrehozott ECURIE gyors értesítési rendszerhez, amelynek keretében a balesetet szenvedett tagország köteles közvetlen értesítést adni az Európai Bizottság és az érintett tagországok részére.

Magyarország továbbra is aktívan részt vesz a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség műszaki együttműködési programjának megvalósításában. Ennek keretében a nemzetközi szervezet jelentős anyagi támogatást nyújtott a Fővárosi Önkormányzat Uzsoki utcai Kórháza Onkoradiológiai Osztályának olyan számítástechnikai és dozimetriai eszközök és készülékek átadásával, amelyek tovább javítják a besugárzás tervezés hatékonyságát, minőségét, a besugárzások dozimetriai megbízhatóságát.

2001. június 18-án hatályba lépett a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség keretében a kiegészítő fűtőelemek kezelésének biztonságáról és a radioaktív hulladékok kezelésének biztonságáról létrehozott közös egyezmény, amelynek hazai végrehajtásáról az OAH gondoskodik. Az egyezmény az atomenergia alkalmazásának újabb területén fogalmazza meg a nemzetközi biztonsági elvárásokat és teljesítésük ellenőrzésének módját. Magyarország az Országgyűlés állásfoglalása alapján 1998-ban megerősítette csatlakozását az egyezményhez, majd a 2001. évi LXXVI. törvény intézkedett az egyezmény kihirdetéséről és végrehajtásáról.

2001-ben egy új kormányközi és két hatósági szintű kétoldalú nemzetközi megállapodás jött létre. A Paksi Atomerőmű nukleáris üzemanyagának beszerzési forrásai bővülnek azzal a magyar- ausztrál kormányközi egyezménnyel, amelyet augusztus 8-án, Budapesten írtak alá az atomenergia békés célú alkalmazása terén való együttműködésről. Az OAH és az Orosz Föderáció Nukleáris Biztonsági Hatósága, a GOSATOMNADZOR közötti 2001 februárjában Moszkvában aláírt megállapodás a nukleáris biztonság fejlesztésével összefüggő

együttműködést és információcserét mozdítja elő. Hasonló megállapodás jött létre áprilisban a Szlovák Nukleáris Hatósággal.

Az Európai Unióhoz való csatlakozást előkészítő jogharmonizációs folyamat eredményeként egyértelművé vált, hogy Magyarország az atomenergia alkalmazásának biztonságával összefüggő témakörben nem kér átmeneti mentességet. Az energia fejezetet 2000 novemberében ideiglenesen lezárták, és 2001 májusában sor került a környezetvédelmi fejezet lezárására is.

Az Európai Unió keretében külön felülvizsgálat alapján értékelték a csatlakozni kívánó országokban a nukleáris biztonság helyzetét, valamint a radioaktív hulladékok és kiegészítő fűtőelemek kezelését. Az összesített értékelést tartalmazó jelentést a Bizottság Bővítési Főigazgatósága július 12-én hivatalosan megküldte a csatlakozó országoknak. Magyarország esetében a biztonság technikai feltételeire lényegi kritikai megjegyzést nem tettek, viszont szükségesnek tartották a hatósági felügyelet függetlenségének további erősítését.

Az OAH megalakulásának tízéves évfordulója alkalmából 2001. január 30-án emlékülést és sajtótájékoztatót szervezett, ahol az OAH vezetői tájékoztatást adtak az elmúlt évek eredményeiről és a következő időszak feladatairól. Az ünnepi ülésen részt vettek az atomenergia kutatásával, alkalmazásával és állami szabályozásával foglalkozó intézmények és a szakmai társadalmi szervezetek vezetői és a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség illetékes igazgatója. Mádl Ferenc köztársasági elnök levélben köszöntötte az OAH vezetőit és munkatársait.

2001-ben az Országgyűlés bizottságai több alkalommal foglalkoztak az atomenergia alkalmazásának biztonságát érintő kérdésekkel:

- A Környezetvédelmi Bizottság 2001. február 6-i ülésén meghallgatta dr. Rónaky József, az OAH főigazgatójának és Motoc Annamáriának, az Egészségügyi Minisztérium szakértőjének beszámolóját a Püspökszilágyi Radioaktív Hulladékfeldolgozó és Tároló telephelyének biztonsági alkalmasságáról.
- A Gazdasági Bizottság 2001. március 22-i ülésén megvitatta az Állami Számvevőszéknek a Központi Nukleáris Pénzügyi Alap működésének ellenőrzéséről készült jelentését. A jelentés megállapításait az ÁSZ részéről dr. Bihary Zsigmond igazgató összegezte, majd dr. Rónaky József, az OAH főigazgatója az ÁSZ jelentésben megfogalmazott feladatok végrehajtására készült intézkedési tervről tájékoztatta a Bizottságot.
- A Gazdasági Bizottság 2001. május 24-én a Paksi Atomerőműben tartotta kihelyezett ülését. A Bizottság tájékoztatót hallgatott meg az atomerőmű működéséről, majd az aktuális problémákat vitatták meg.
- A Gazdasági Bizottság 2001. október 9-én napirendjére tűzte a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség keretében a kiegészítő fűtőelemek kezelésének biztonságáról és a radioaktív hulladékok kezelésének biztonságáról létrehozott közös egyezmény kihirdetéséről szóló T/5209. számú törvényjavaslat és az atomenergia 2000. évi hazai alkalmazásának biztonságáról szóló J/4930. számú jelentés általános vitáját.
- A Környezetvédelmi Bizottság 2001. október 9-én megvitatta az atomenergia 2000. évi hazai alkalmazásának biztonságáról szóló J/4930. számú jelentést, mint kijelölt bizottság egyhangúan támogatta a jelentés elfogadását.
- A Külügyi Bizottság 2001. október 10-én megvitatta, és egyhangúan támogatta a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség keretében a kiegészítő fűtőelemek kezelésének biztonságáról és a radioaktív hulladékok kezelésének biztonságáról létrehozott közös egyezmény kihirdetéséről szóló T/5209. számú törvényjavaslatot.

- Az atomenergia 2000. évi hazai alkalmazásának biztonságáról szóló J/4930. számú jelentés megvitatását, a fentiekén kívül, még napirendjére tűzte a Területfejlesztési Bizottság, az Önkormányzati és Rendészeti Bizottság, továbbá az Oktatási Bizottság.

A Magyar Tudományos Akadémián 2001. március 20-22. között tudományos konferenciát rendeztek „15 éve történt a Csernobili Atomerőmű balesete” címmel. A háromnapos rendezvény előadásai áttekintették az 1986-ban bekövetkezett baleset okait, lefolyását, környezeti és egészségügyi következményeit, s magyarországi hatásait 15 év távlatából.

2.12 2002. ÉV

Az új kormány megalakulását követően a 40/2002. (VI. 29.) ME határozat Matolcsy Györgyöt, akinek miniszteri tisztsége megszűnt, az OAB elnöki tisztéből felmentette és az új gazdasági és közlekedési minisztert, Csillag Istvánt nevezte ki az OAB elnökévé, aki ezzel az OAH feletti felügyeletet is átvette.

A nukleáris biztonságról szóló nemzetközi egyezmény végrehajtását háromévenként értékelő második felülvizsgálati értekezlet 2002. április 15-26. között ülésezett Bécsben. Az OAH által elkészített és a Kormány egyetértésével benyújtott magyar nemzeti jelentés alapján az értekezlet a magyar helyzetet és tevékenységet pozitívan értékelte, megállapította, hogy az előző felülvizsgálati értekezlet óta jelentősen növekedett a Paksi Atomerőmű nukleáris biztonsága. Hatékonyak és mások által is követendőnek ítélte az időszakos biztonsági felülvizsgálatok magyarországi gyakorlatát, ugyanakkor felhívta a figyelmet a nukleáris biztonsági hatóság függetlensége további növelésének szükségességére és a paksi élettartam-gazdálkodás fontosságára. Az értekezlet eredményeiről az OAH részletes jelentést készített a Kormány számára.

A kiégett fűtőelemek kezelésének biztonságáról és a radioaktív hulladékok kezelésének biztonságáról szóló közös egyezményt kihirdető 2001. évi LXXVI. törvény végrehajtásaként a 32/2002. (III. 1.) Korm. rendelet szabályozta a radioaktív hulladékok országhatáron át való szállításának engedélyezését. A 136/2002. (VI. 24.) Korm. rendelet kihirdette a Magyar Köztársaság Kormánya és az Ausztrál Köztársaság Kormánya között az atomenergia békés célú felhasználása terén folytatandó együttműködésről létrejött egyezményt.

A 2002-ben az OAH a hazai központi közigazgatási szervek között az elsőként valósította meg a minőségirányítás bevezetését. Az OAH minőségirányítási rendszerét független, nemzetközileg elismert tanúsító szervezet, az SGS Hungária Kft. 2002. decemberében felülvizsgálta és a felülvizsgálat alapján tanúsította, hogy az OAH minőségirányítási rendszere megfelel az ISO9001:2000 nemzetközi szabvány követelményeinek. Említésre méltó, hogy a külföldi partner hatóságok közül is csak néhányan rendelkeznek hasonló tanúsítással.

Rendeződött az OAH elhelyezése. A hivatal olyan megfelelő irodaépületet bérel, ahol az elhelyezés tartósan biztosítható és az OAH tevékenységéhez szükséges feltételek is rendelkezésre állnak. Az új helyen a követelményeknek megfelelő elhelyezést kapott az OAH nukleárisbaleset-elhárítási krízisközpontja és oktatóközpontja, jelentősen növelve a feladatok ellátásának hatékonyságát és színvonalát.

Az OAH folytatta a Paksi Atomerőmű teljesítményének tervezett növelésével kapcsolatos hatósági tevékenység előkészítését. Az eddigi munka eredményeként a nukleáris biztonsági hatóság meghatározta az alapvető engedélyezési követelményeket, továbbá ütemterv készült az öt-hat éves engedélyezési folyamatra, amely a projekt komplexitásának megfelelően számos lépésből áll.

Az OAH folytatta az atomerőművi blokkok tervezési élettartamon túli üzemeltetésének engedélyezésére vonatkozó feltételek kidolgozását. Az OAH ezt megelőzően több éve folytatott előkészítő tevékenységet az atomerőművi rendszerek és berendezések öregedésközelési követelményeinek meghatározására. Az üzemeltetési engedély meghosszabbítását a hazai jogszabályok lehetővé teszik, az engedélyezés részletes szabályozása azonban hiányzik. Ezért az amerikai tapasztalatok figyelembevételével kidolgozták az engedélyezéshez szükséges jogi és műszaki követelményeket. Emellett 11 irányelv került kidolgozásra, amelyek részletesen tárgyalják az élettartam meghosszabbítás előkészítéséhez szükséges tervezői, üzemeltetői és minőségbiztosítási kérdéseket.

2002 végén megkezdődött a Paksi Atomerőmű környezeti kibocsátási és sugárzási ellenőrző rendszere rekonstrukciójának engedélyezése. Az első két atomerőművi blokk időszakos biztonsági felülvizsgálata során vált egyértelművé, hogy a kibocsátási és környezetellenőrzési rendszer felújításra szorul. Az OAH a rekonstrukcióval kapcsolatos elvi átalakítási engedélyt 2001-ben adta ki, és ennek alapján került sor az átalakítási engedélykérelem benyújtására.

Folytatódott a KFKI Atomenergia Kutatóintézetben működő Kutatóreaktor időszakos biztonsági felülvizsgálatának előkészítése. A tízévenként esedékes felülvizsgálat célja a létesítmény nukleáris biztonságának értékelése és a követelmények teljesítése esetén az üzemeltetési engedély meghosszabbítása. A felülvizsgálat alapidokumentuma a létesítmény biztonságát átfogóan elemző és értékelő időszakos biztonsági jelentés lesz, amelynek tartalmi követelményeit összefoglaló irányelvet az OAH 2002-ben készítette el.

Tovább folytatódott a Paksi Atomerőmű reaktorvédelmi rendszereinek rekonstrukciójával összefüggő hatósági tevékenység. Az első három blokk után 2002-ben a 4. blokk védelmi rendszerének rekonstrukcióját végezték el, amelynek során az eddigi üzemeltetési tapasztalatok figyelembevételével több módosítást alkalmaztak. Tekintettel arra, hogy ezeket a módosításokat az első három blokkon is be kell vezetni, az év végén megkezdődött a négy blokk reaktorvédelmi rendszerei egységesítésének előkészítése.

Elkészültek a Paksi Atomerőmű időszakos biztonsági felülvizsgálata alapján elhatározott, 2002-ben esedékes javító intézkedések. Az elvégzett több mint 20 feladat közül a legjelentősebbek: az állapotorientált üzemzavar-elhárítási utasítások bevezetése, a primer környomáscsökkentő rendszer rekonstrukciója, a reaktorvédelmi rendszer átalakítása, a primer körből a szekunder körbe történő átfolyás kezelése és a földrengésbiztonság növelésével kapcsolatos projekt befejezése.

Az OAH határozatban írta elő az atomerőmű első három blokkjának reaktoraiban tapasztalt korróziós lerakódások, továbbá az azt követően kialakult zóna aszimmetria és primer környomáscsökkenés okainak feltárását és következményeinek felszámolását. Az elvégzett vizsgálatok, mérések és elemzések megállapították, hogy a lerakódások a korábban alkalmazott tisztító eljárásra vezethetők vissza, amelyet a 4. blokkon már nem alkalmaztak, így ott ezek a problémák nem jelentkeztek. Az OAH a fűtőelemekben tapasztalt lerakódás figyelembevételével a blokkok üzemeltetési feltételeire korlátozást írt elő, és ennek

végrehajtásaként az érintett három blokk kisebb teljesítménnyel üzemelt. Az OAH további vizsgálatokat és műszaki intézkedéseket írt elő a probléma megszüntetésére.

Folytatódott a Nukleáris Biztonsági Szabályzatok felülvizsgálata. Az ötévenként esedékes felülvizsgálat célja a legújabb tudományos eredmények és a nemzetközi tapasztalatok figyelembe vétele, az időközben feltárt hiányosságok kiküszöbölése, továbbá a hatósági és az üzemeltetői tevékenység eddigi tapasztalatainak érvényesítése.

Befejeződött a Paksi Atomerőmű földrengésbiztonságának növelését szolgáló program. A program keretében elvégezték mindazon munkálatokat, amelyek ahhoz szükségesek, hogy a telephelyre megállapított, 10 000 éves gyakorisággal jellemzett földrengés esetén az atomerőművi blokkok biztonságosan leállíthatók, lehűthetők legyenek és ne történjen berendezés, illetve építmény, épületszerkezet sérüléséből adódó nagyobb méretű radioaktív környezeti kibocsátás.

Az atomkárra kötött felelősségbiztosítással kapcsolatos kockázatok rendszeres újraértékelése keretében szeptemberben tartottak nemzetközi kockázatértékelési szemlét a Paksi Atomerőműben. A szemlék célja egyrészt az előírt biztosítás kockázatának ismételt felmérése, másrészt segítségnyújtás az erőmű kockázatkezelésének optimalizálásához. A szemle során áttekintették a biztonsági elemzéseket, a biztonságnövelő intézkedéseket, az üzemanyaggal kapcsolatos tapasztalatokat és stratégiai kérdésként a teljesítménynövelés és élettartam-meghosszabbítás részleteit is. A szemlét és az elvégzett értékelést sikeresnek minősítették.

Az OAH kezdeményezésére átfogó elemző tanulmány készült, amely felmérte a hazai nukleáris létesítmények és a kapcsolódó szakterületek terrorista akciókkal szembeni veszélyeztetettségét, értékelte a jelenlegi védelmi felkészültséget és javaslatokat alakított ki a szükséges teendőkre. A tanulmány összességében megállapította, hogy hazánk nukleáris létesítményei, valamint a kapcsolódó szakterületek és intézmények terrorizmus elleni felkészültsége — a reális fenyegetettséget figyelembe véve — kielégíti a nemzetközi elvárásokat.

A szükséges nukleáris biztonsági engedélyezési eljárás után a Paksi Atomerőmű három blokkján a reaktorból kivett, kiégett üzemanyag kötegek pótlása már olyan orosz gyártmányú új típusú kötegekkel történt, amelyek lehetővé teszik, hogy a fűtőelemek használata három évről négy évre növekedjen. Az eddigi üzemviteli tapasztalatok az előzetes elemzéseknek megfelelnek. A felhasználást további fokozott hatósági ellenőrzés kíséri, és az új üzemanyag berakása mindaddig engedélyköteles, amíg ki nem alakul a reaktorban az egyensúlyi töltet.

Az OAH szakértői is részt vettek annak a nemzetközi ajánlásnak a kidolgozásában, amelyet a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség a Vámosok Világszervezetével (WCO) együttműködve adott ki a nukleáris anyagok és más radioaktív források illegális kereskedelmének megelőzéséről, felderítéséről és a felderített esetekben szükséges intézkedésekről.

2002. november 19-én az OAH felügyeletével és támogatásával az MTA Kémiai Kutatóközpont Izotóp- és Felületkémiai Intézete a nukleáris anyag csempészetét és annak leleplezését szimuláló gyakorlatot szervezett Csillebércen, határátkelőhelyet szimuláló terepi viszonyok között. A megadott forgatókönyv szerint sikeresen lezajló gyakorlaton a Határőrség Országos Parancsnoksága, a Nemzetbiztonsági Hivatal, az OAH, az Országos Sugáregészségügyi Készenléti Szolgálat, az Országos Rendőr-főkapitányság, továbbá a Vám-

és Pénzügyőrség Országos Parancsnoksága munkatársai mellett megfigyelőként részt vettek a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség és a német Transzurán Elemek Intézete munkatársai is.

Befejeződött az Országos Nukleárisbaleset-elhárítási Intézkedési Terv kidolgozása, amely a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség által indított regionális nukleárisbaleset-elhárítási harmonizációs program ajánlásai és dokumentumai alapján valamennyi érintett ágazat és szakterület képviselőinek részvételével készült. Az új terv átfogja az Országos Nukleárisbaleset-elhárítási Rendszer egészének működését és erre alapozva dolgozzák ki az alacsonyabb rendű ágazati, területi és létesítményi tervek és eljárásrendek rendszerét.

A VVER Hatósági Fórum évi rendes ülését az OAH meghívására 2002 júliusában Balatonfüreden tartotta. A balatonfüredi ülésen megfigyelőként vettek részt nemzetközi szervezetek (Nemzetközi Atomenergia Ügynökség, OECD Nukleáris Energia Ügynöksége), valamint az Amerikai Egyesült Államok, Franciaország, Németország és India nukleáris biztonsági hatóságainak, illetve műszaki háttérintézményeinek képviselői. A Fórum napirendjén a hatósági kompetencia, az atomerőművi berendezések öregedése és a hatósági felülvizsgálati gyakorlat szerepelt. A résztvevők megvitatták a 2001. szeptember 11-i terrorista támadás következményeit a nukleáris biztonság területén, és a Nukleáris Biztonsági Egyezmény második felülvizsgálati konferenciájának tapasztalatait is.

A Nemzetközi Atomenergia Ügynökség segítségével jött létre a Paksi Atomerőmű Karbantartó Gyakorló Központja. 2002 májusában, a Központ megalapításának öt éves évfordulója alkalmából rendezett ünnepségen részt vett a nemzetközi szervezet illetékes főigazgató-helyettese. Az Ügynökség vezető tisztségviselői részt vettek és előadást tartottak az első paksi atomerőművi blokk indításának 20 éves évfordulója alkalmából rendezett szakmai konferencián.

Az OAH megkezdte a kiégett fűtőelemek kezelésének biztonságáról és a radioaktív hulladékok kezelésének biztonságáról létrehozott közös egyezmény hazai végrehajtásáról szóló magyar nemzeti jelentés összeállítását. A 2001-ben hatályba lépett egyezmény végrehajtását — a nukleáris biztonságról szóló nemzetközi egyezményhez hasonlóan — a részes országok nemzeti jelentései alapján legalább három évenként összehívandó felülvizsgáló értekezleten értékelik, amelyre első ízben 2003 végén került sor.

Az Országgyűlés bizottságai több alkalommal foglalkoztak az atomenergia alkalmazásának biztonságát érintő kérdésekkel:

- A Környezetvédelmi Bizottság 2002. szeptember 4-i ülésén megvitatta az atomenergia 2001. évi hazai alkalmazásának biztonságáról szóló J/428. számú beszámolót, és mint kijelölt bizottság egyhangú szavazással támogatta annak általános vitára bocsátását.
- A Gazdasági Bizottság, mint első helyen kijelölt bizottság 2002. szeptember 12-i ülésén megvitatta az atomenergia 2001. évi hazai alkalmazásának biztonságáról szóló J/428. számú beszámolót, azt egyhangú szavazással általános vitára alkalmasnak találta és a beszámoló elfogadását javasolta az Országgyűlésnek.
- A Gazdasági Bizottság Energetikai albizottsága 2002. november 25-én megvitatta a kis és közepes aktivitású radioaktív hulladékok tárolójának létesítését előkészítő tevékenység megkezdéséhez szükséges hozzájárulási folyamat elindításához készült előterjesztést és javaslatot alakított ki a Gazdasági Bizottság részére.

2.13 2003. ÉV

A Paksi Atomerőműben 2003. április 10-én a tervezett főjavításra leállított 2. blokk melletti 1. számú aknában, súlyos üzemzavar történt, 30 fűtőelem súlyosan megrongálódott és radioaktív anyag került a környezetbe. Az esemény a lakosság tájékoztatására szolgáló hétfokozatú nemzetközi INES skálán 2003. április 11-én a rendelkezésre álló adatok alapján INES-2, majd április 16-án a fűtőelemek tényleges sérülésének feltárása után INES-3 besorolást kapott. Az üzemzavar és a 2. blokk tartós kiesése jelentős gazdasági károkat okozott. Az üzemzavar körülményeit – az OAH és a Paksi Atomerőmű által végzett kivizsgálás után – az OAH főigazgatójának kezdeményezésére és az Országos Atomenergia Bizottság elnökének felkérésére a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség független szakértői csoportja is kivizsgálta. A kivizsgálásokról készült jelentések alapján az Országos Atomenergia Bizottság megállapította, hogy az üzemzavar minősítése helyes volt és az esemény a lakosságot, a környezetet, a környező országok lakosságát nem veszélyeztette. Ezt igazolta a Paksi Atomerőmű súlyos üzemzavarának környezeti hatásairól a Hatósági Környezeti Sugárvédelmi Ellenőrző Rendszer által a különböző szervezetek mérései és dózisszámításai alapján készített jelentés is.

Az Országgyűlés a földgázellátásról szóló 2003. évi XLII. törvény elfogadásával módosította az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvényt és az Európai Unió elvárásainak megfelelően megerősítette az OAH függetlenségét, az egykori rendeltetését már betöltött Országos Atomenergia Bizottságot 2003. augusztus 1-jével megszüntette. Az 1955-ben létrejött OAB tevékenységében az atomenergia alkalmazását támogató, elősegítő feladatok feleslegessé váltak, a biztonság területén továbbra is szükséges feladatait pedig az OAH, illetve a Kormány által létrehozott Atomenergia Koordinációs Tanács vette át.

A módosított törvény rendelkezéseinek megfelelően a 114/2003. (VII. 29.) Korm. rendelet újraszabályozta az OAH feladatát és hatáskörét. Az új szabályozás az Európai Unió elvárásaival összhangban, tovább erősítette a nukleáris biztonsági hatóság függetlenségét és egyértelművé tette, hogy az OAH a jogszabályokban meghatározott feladatkörében nem utasítható, határozatait felügyeleti jogkörben megváltoztatni, módosítani nem lehet. Az OAH bevételeit – a bírságból származó bevételek kivételével – működésének fedezetére használja fel, azok más célra nem vonhatók el. Az atomenergia hazai alkalmazásának biztonságáról szóló éves beszámolókat az OAH főigazgatója terjeszti a Kormány és az Országgyűlés elé.

Az OAB megszűnéséig az OAH felügyeletét az OAB elnöke – legutóbb a gazdasági és közlekedési miniszter – látta el. Ezért az atomenergiáról szóló törvény úgy módosult, hogy az OAH felügyeletét a miniszterelnök által kijelölt miniszter látja el. A 81/2003. (VII. 29.) ME határozat a belügyminisztert jelölte ki az OAH felügyeletének ellátására. Egyben az OAH önálló címként átkerült a Belügyminisztérium költségvetési fejezetébe.

A kormányzati létszámcsökkentésről szóló 1106/2003. (X. 31.) Korm. határozat az OAH-t is érintette. Az előírt létszámcsökkentést az OAH a feladatok racionálisabb elosztásával, a feladatok összevonásával, egyes munkakörök megszüntetésével végrehajtotta.

2003. február 9-18. között került sor az OAH hatósági tevékenységének nemzetközi követő-felülvizsgálatára, amely a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség a nemzetközi hatósági felülvizsgálati csoport (International Regulatory Review Team, IRRT) programja keretében

2000-ben végzett első felülvizsgálat javaslatainak és ajánlásainak a megvalósítását értékelte. A követő-felülvizsgálat megállapította, hogy az OAH valamennyi korábbi ajánlással és javaslattal kapcsolatban erőfeszítéseket tett munkája tökéletesítésére és a legtöbb területen jelentős előrelépés történt. Ezzel együtt a nemzetközi szakértői csoport további két ajánlást és négy javaslatot fogalmazott meg a magyar nukleáris biztonsági hatóság hatékonyságának, eredményességének további javítása érdekében, és ezek mellett még öt új, figyelemre méltó jó gyakorlatot is rögzített.

Befejeződött a KFKI Atomenergia Kutatóintézetben működő Kutatóreaktor tízévenként esedékes nukleáris biztonsági felülvizsgálata, amelynek előkészítését 2002. évben kezdték meg. A felülvizsgálat eredményei alapján az OAH Nukleáris Biztonsági Igazgatósága megújította a létesítmény üzemeltetési engedélyét.

Befejeződtek a Európai Unió támogatásával végzett komplex nemzetközi vizsgálatok, amelyeknek célja a volt Szovjetunióban kifejlesztett VVER-440/213 típusú atomerőművek üzemzavari lokalizációs rendszerének hatékony működésének igazolása volt. Az OAH részvételével elvégzett nemzetközi kísérleti-elemzési program eredményei bebizonyították, hogy a Paksi Atomerőműben is alkalmazott üzemzavari lokalizációs rendszer megfelel a tervezési célkitűzésnek, azaz a tervezési üzemzavarok esetén a radioaktív anyagok kibocsátását a hatósági korlátokon belül tartja.

A Paksi Atomerőmű 2. blokkjánál az 1. számú aknában 2003. április 10-én a reaktoron kívüli fűtőelem tisztítás közben történt súlyos üzemzavarral kapcsolatban a hatóság nagy számban adott ki engedélyt a stabilizálási fázisban meghozott gyors intézkedéseknél jobb megoldásokat biztosító átalakításokra, a sérült fűtőelem elhelyezkedésének, állapotának, hűtésének, a sugárzási viszonyoknak stb. megismerésére irányuló programok végrehajtására, továbbá a sérült üzemanyag és az azt tartalmazó tartály eltávolításának előkészítéséhez szükséges átalakításokra.

A súlyos üzemzavarral kapcsolatos nukleáris biztonsági hatósági tevékenység támogatására az OAH szorosabb együttműködést kezdeményezett és alakított ki az orosz és amerikai nukleáris biztonsági hatósággal.

Az OAH munkacsoportot hozott létre az április 10-i súlyos üzemzavar miatt a 2. blokkon felfüggesztett a tervezett főjavítási tevékenység folytatásának megalapozásához és az újraindításhoz szükséges követelményrendszer létrehozására. A kompetens szakértői szervezetek, a KFKI Atomenergia Kutatóintézet és Villamosenergiaipari Kutató Intézet Rt. részvételével elvégzett vizsgálatok eredményei alapján a hatóság megkezdte a 2. blokk energetikai indítás követelmény-rendszerének részletes kidolgozását.

2003. június 16-25. között az Országos Atomenergia Bizottság elnökének, a gazdasági és közlekedési miniszternek felkérése alapján a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség független szakértői munkacsoportja vizsgálta ki a Paksi Atomerőműben történt súlyos üzemzavar körülményeit. A vizsgálatot tízfős, amerikai, angol, cseh, finn, kanadai és osztrák szakértőkből álló munkacsoport végezte. A szakértői csoport a vizsgálatról készített jelentésében számos javaslatot és ajánlást tett az üzemzavar tanulságai alapján az üzemeltető és a hatóság munkájának javítására. A jelentés azt is hangsúlyozza, hogy az OAH és a Paksi Atomerőmű vezetése elkötelezett az erőmű biztonságának további növelése iránt.

Befejeződtek az Európai Unió támogatásával végzett komplex nemzetközi vizsgálatok, amelyek célja a volt Szovjetunióban kifejlesztett VVER-440/213 típusú atomerőművek hermetikus védőburkolatának (konténmentjének) részét képező üzemzavari lokalizációs rendszer hatékony működésének igazolása volt. Az OAH részvételével elvégzett nemzetközi kísérleti-elemzési program eredményei bebizonyították, hogy a Paksi Atomerőműben is alkalmazott rendszer megfelel a tervezési célkitűzésnek, azaz a tervezési üzemzavarok esetén a radioaktív anyagok kibocsátását a hatósági korlátokon belül tartja.

Az atomerőművi kis és közepes aktivitású hulladékok biztonságos elhelyezése érdekében 2003-ban befejeződtek a felszíni földtani kutatási munkák, melyek eredményeit a Felszíni Földtani Kutatási Zárójelentés tartalmazza. Az illetékes hatóság, a Magyar Geológiai Szolgálat Dél-Dunántúli Területi Hivatala által jóváhagyott Zárójelentés megállapítja, hogy a Bataapáti (Üveghuta) telephely a vonatkozó rendeletben megfogalmazott valamennyi követelményt teljesíti, így földtanilag alkalmas kis és közepes aktivitású radioaktív hulladékok végleges elhelyezésére. Annak a közzétérfogatnak a kijelöléséhez, amelyet a hulladéktároló létesítmény és védőzónája kitölt, felszín alatti kutatásra van szükség.

A nagy aktivitású és hosszú élettartamú radioaktív hulladékok végleges elhelyezésére a Radioaktív Hulladékokat Kezelő Közhasznú Társaság Kutatási Programot dolgozott ki, melyet az OAH-t felügyelő miniszter 2003. július 29-én jóváhagyott. A jóváhagyott Kutatási Program alapján 2003-ban vizsgálatok kezdődtek egy földalatti laboratórium helyszínének kiválasztására, ezen belül megteremtődött a kutatások informatikai háttere (adatbázis, térinformatikai rendszer) és elkészült a felszín alatti földtani kutatások terve.

A Nemzetközi Atomenergia Ügynökség által indított regionális nukleárisbaleset-elhárítási harmonizációs program ajánlásai és dokumentumai, valamint az elfogadott Országos Nukleárisbaleset-elhárítási Intézkedési Terv (mintaterv) felhasználásával 2003-ban megkezdődött a nukleáris létesítmények, az ágazatok és a területi szervek baleset-elhárítási terveinek kidolgozása.

Magyarország 2003-ban csatlakozott az Európai Unió keretében a 87/600 EURATOM Tanácsi Határozat alapján létrehozott ECURIE (European Community Urgent Radiological Information Exchange) gyors értesítési rendszerhez, amelynek keretében a balesetet szenvedett tagország köteles közvetlen értesítést adni – a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség égisze alatt kiépült értesítési rendszerrel párhuzamosan – az Európai Bizottság és az érintett tagországok részére. A kormányközi egyezmények végrehajtását az OAH fogja össze.

A Nukleáris Védekezési Munkabizottság szakértői részlege törzsvezetési gyakorlatot tartott. A Paksi Atomerőművel közösen rendezett gyakorlaton az OAH teljes balesetlejárítási szervezete részt vett. A szlovák nukleáris biztonsági hatósággal együtt a Mohi Atomerőműben történt feltételezett balesettel kapcsolatos együttműködést gyakorolták.

2003 márciusában az OAH tagja lett a Nyugat-Európai Nukleáris Hatóságok Egyesületének (Western European Nuclear Regulators' Association, WENRA), amelynek munkájában addig megfigyelőként vett részt.

Az OAH illetékes fősztályvezetője a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség felkérésére és az OAH ajánlására 2003 márciusában részt vett az Iraki Nukleáris Ellenőrzési Iroda munkájában, majd az iraki háború kitörése előtt tért vissza Magyarországra.

A kiégett fűtőelemek kezelésének biztonságáról és a radioaktív hulladékok kezelésének biztonságáról létrejött kormányközi egyezmény első felülvizsgálati értekezlet 2003. november 3-14. között ülésezett Bécsben. Az egyezményben vállalt kötelezettségek teljesítéséről készített nemzeti jelentések megvitatása és értékelése során az értekezlet megállapította, hogy a magyar gyakorlat megfelel az egyezményben megfogalmazott biztonsági követelményeknek. Követendő példaként említették a létesítmények környezetében létrejött tájékoztató és ellenőrző önkormányzati társulásokkal kialakult együttműködést. Az értekezlet eredményeiről az OAH részletes jelentést készített a Kormány számára.

Május 14-én osztrák kérésre az OAH főigazgatója az osztrák külügyminisztériumban tájékoztatást adott a Paksi Atomerőműben történt súlyos üzemzavarról. A kétoldali megbeszélések eredményeként osztrák kezdeményezésre június 11-én Budapesten soron kívüli magyar-osztrák szakértői bizottsági ülésre került sor. Az ülésen az OAH és az illetékes magyar szervek szakértői részletes tájékoztatást adtak a Paksi Atomerőműben április 10-én bekövetkezett súlyos üzemzavarról, annak addig feltárt okairól, a következményekről és a további feladatokról.

Az OAH 2003-ban elsősorban a paksi súlyos üzemzavarral kapcsolatban 19 sajtóközleményt adott ki, 7 sajtótájékoztatót szervezett és mintegy 200 telefonhívásra válaszolt. A korábbi gyakorlatot folytatva rövid, illusztrált kiadvány készült az atomenergia 2002. évi hazai alkalmazásának biztonságáról, amely magyar és angol nyelven is megjelent. Az OAH munkatársai hazai és nemzetközi fórumokon számos magyar és angol nyelvű előadást tartottak a paksi súlyos üzemzavarról.

Az OAH honlapján megjelentette a Paksi Atomerőműben 2003. április 10-én bekövetkezett súlyos üzemzavarról az OAH 2003. május 23-i részletes jelentését, a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség független nemzetközi szakértői csoportja által 2003. június 16-23. között végzett felülvizsgálatáról készített jelentést, továbbá a Hatósági Környezeti Sugárvédelmi Ellenőrző Rendszer átfogó jelentését a súlyos üzemzavar környezeti hatásairól, a különböző szervezetek által végzett mérésekről és dózisszámításokról.

Az Országgyűlés 83/2003. (IX. 11.) OGY és 84/2003. (XI. 11.) OGY határozatával országgyűlési vizsgálóbizottságot hozott létre a Paksi Atomerőműben történt súlyos üzemzavar körülményeinek és annak elhárítására tett intézkedéseknek, valamint a kieső villamos energia pótlási lehetőségeinek megvizsgálására. A vizsgálóbizottság munkája során jelentős terjedelmű dokumentációt kért be, tekintett meg és tárgyalt meg, meghallgatta a Paksi Atomerőmű Rt., az OAH, az illetékes minisztériumok, szervek és szervezetek vezető tisztségviselőit, továbbá több neves szakembert. A vizsgálóbizottság tevékenységéről jelentést nem készített.

Pakson tartotta kihelyezett ülését 2003. május 14-én az Országgyűlés Gazdasági Bizottsága és tájékoztatót hallgatott meg a hazai villamosenergia-piacnak a paksi üzemzavart követően kialakult helyzetéről.

Az Országgyűlés Környezetvédelmi Bizottsága 2003. december 16-i ülésén megvitatta az atomenergia 2002. évi hazai alkalmazásának biztonságáról készül J/4665. számú beszámolót és támogatta annak általános vitára bocsátását.

2.14 2004. ÉV

A 76/2004. (XI. 10.) ME határozat a belügyminiszter helyett az igazságügy-minisztert jelölte ki az OAH felügyeletének ellátására. Ezzel együtt az OAH önálló címként átkerült a Igazságügyi Minisztérium költségvetési fejezetébe.

A 114/2003. (VII. 29.) Korm. rendelet végrehajtásaként megalakult az Atomenergia Koordinációs Tanács, amelynek feladata az atomenergiáról szóló törvény alapján hatósági feladatokat ellátó minisztériumok és központi közigazgatási szervek tevékenységének összehangolása az atomenergia alkalmazásának biztonsága, a nukleáris biztonság és sugárvédelem területén. A Tanács elnöke az OAH főigazgatója. A Tanács első ülésén elhatározta a hazai nukleáris létesítmények és a kapcsolódó szakterületek védelmi felkészültségéről 2002-ben készített felmérés és értékelés rendszeres folytatását.

A nukleáris biztonsági hatóság és a Paksi Atomerőmű tevékenységében kiemelt helyet foglaltak el az atomerőmű 2. blokkjánál 2003. április 10-én bekövetkezett súlyos üzemzavar következményeinek felszámolásával kapcsolatos feladatok. A 2004. évben elvégzett munka eredményeként a tisztító tartályban levő sérült fűtőelemek továbbra is ellenőrzött és biztonságos állapotban vannak. Az amerikai és az orosz nukleáris biztonsági hatóság szakértői támogatását is igénybe véve minden előkészület megtörtént a fűtőelem kazetták eltávolításával összefüggő engedélyezési eljárás megkezdésére. Széles körű és alapos biztonsági elemzésekre támaszkodó munka előzte meg a 2. blokk újraindítását 2004. augusztus 20-án, és 131 napos probléma mentes működését. Az elmúlt időszakban az atomerőmű és a hatóság felkészült a 2004. december 18-án leállított 2. blokk főjavítására.

Jelentős munka folyt a súlyos üzemzavar tanulságai, továbbá a hazai és nemzetközi kivizsgálások eredményei alapján a hatósági tevékenység javítására kialakított intézkedések és javaslatok megvalósítására. Ennek eredményeként elkészültek a nukleáris biztonsági hatóság eljárásait szabályozó kormányrendelet és a nukleáris biztonsági szabályzatok módosított tervezetei, amelyek az üzemzavar tanulságai mellett a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség legújabb biztonsági ajánlásait is figyelembe veszik. Az új szabályozást és szabályzatokat a 89/2005. (V. 5.) Korm. rendelet tartalmazza.

Széles körű adatgyűjtés, rendszerezés és elemzés, valamint az üzemzavarral összefüggő hatósági tapasztalatok összefoglalása után elvégezték a nukleáris biztonsági hatóság feladatainak, erőforrásainak, szervezetének és munkamódszerének kritikai felülvizsgálatát. Az önvizsgálat alapján javaslatok készültek az OAH Nukleáris Biztonsági Igazgatósága munkamódszereinek és szervezetének átalakítására. 2004-ben megtörtént a változások bevezetése, amelyek egyaránt befolyásolják a hatóság munkamódszerét, belső és külső munkamegosztását. Az új szervezeti felépítés a jogszabályokban foglalt feladatok hatékonyabb ellátását szolgálja.

2004-ben folytatódott a Paksi Atomerőmű kezdeményezése alapján az atomerőművi blokkok üzemidejének meghosszabbításához szükséges hatósági követelmények korábban megkezdett kidolgozása. A nukleáris biztonsági szabályzatok és a nukleáris biztonsági hatóság eljárásait szabályozó 108/1997. (VI. 25.) Korm. rendelet felülvizsgálata során az OAH meghatározta, és a 2005-ben megjelenő módosítások tervezetében beépítette az üzemidő meghosszabbítás nukleáris biztonsági engedélyezésének követelményrendszerét. A már korábban kiadott erre vonatkozó irányelvekkel együtt ezzel létrejön az üzemidő meghosszabbítás szabályozási háttere.

Az év során több szakmai konzultációra került sor a nukleáris biztonsággal kapcsolatos eljárásokban szakhatósági szinten érintett hatóságokkal a Paksi Atomerőmű üzemideje meghosszabbításának feltételeiről, követelményeiről, a különböző hatósági eljárások egymáshoz való illeszkedéséről, és a környezetvédelmi hatásvizsgálat lefolytatásáról.

Az Atomenergia Koordinációs Tanács határozatának végrehajtásaként az OAH átfogó elemző tanulmányt készített az illetékes szervek bevonásával a hazai nukleáris létesítmények és a kapcsolódó szakterületek védelmi felkészültségéről. A tanulmány értékelte a 2002-ben készült hasonló témájú felmérés óta történt változásokat is és összességében megállapította, hogy sem hazai, sem nemzetközi téren nem jellemző a kockázati tényezők erősödése. A magyarországi nukleáris létesítmények fizikai biztonságát garantáló műszaki rendszerek kiépültek, technikai fejlesztésük folyamatos, a kezelő- és őrszemélyzet megfelelően képzett. A biztosítási tervek rugalmasan alkalmazkodnak az időszerű nemzetközi körülményekhez.

Az Európai Unióhoz való csatlakozást követően a nukleáris anyagok nemzetközi ellenőrzése területén jelentős változás történt. Május elsejétől a hazai nukleáris tevékenység a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség mellett az Európai Atomenergia Közösség ellenőrzése alá is tartozik. Az OAH és a nemzetközi szervezetek által végzett ellenőrzések a 2004. évben is igazolták, hogy hazánk teljesíti nemzetközi kötelezettségeit, és Magyarországon a nukleáris anyagok felhasználása eredeti rendeltetésüknek megfelelően, kizárólag békés célok érdekében történik.

Az Európai Unió előírásaival összhangban jelent meg a 155/2004. (V. 14.) Korm. rendelet a radioaktív hulladék országhatáron át történő szállításának engedélyezéséről, továbbá a 263/2004. (IX. 23.) Korm. rendelet a nukleáris és nukleáris kettős felhasználású termékek nemzetközi forgalmának szabályozásáról. Miniszteri rendelet szintjén két új jogszabály lépett hatályba: a 41/2004. (VII. 27.) BM rendelet a Központi Nukleáris Pénzügyi Alap működéséről és eljárásrendjéről, valamint a 33/2004. (VI. 28.) BM rendelet a radioaktív anyagok központi és helyi nyilvántartásának rendjéről.

A hazai nukleárisbaleset-elhárítási rendszer kiemelkedő eseménye volt a Kormányzati Koordinációs Bizottság döntésének megfelelően 2004 novemberében megszervezett országos nukleárisbaleset-elhárítási törzsgyakorlat. A gyakorlaton mintegy 600 fő vett részt, tevékenységüket mintegy 60 fős hazai és külföldi megfigyelőkből, ellenőrökből álló csoport értékelte. A Kormányzati Koordinációs Bizottság a tapasztalatok alapján határozatot hozott a szükséges javító intézkedésekre, a jogszabályi feltételek és az Országos Nukleárisbaleset-elhárítási Rendszer szervezeti struktúrájának módosítására, kötelezve az illetékeseket az évenkénti rendszeres beszámolóra.

Az Európai Unióhoz való csatlakozást követően a magyar szakemberek teljes jogú tagként vesznek részt az Európai Unió keretében az atomenergia alkalmazásának kérdéseivel foglalkozó bizottság és munkacsoport tevékenységében. A 2004. év során kialakult az Európai Koordinációs Tárcaközi Bizottság végleges munkarendje, amely a Kormány minél hatékonyabb érdekérvényesítő tevékenységét szolgálja az Európai Unió keretében. A Tárcaközi Bizottság ülésein az OAH főigazgató-helyettese rendszeresen részt vesz. Nukleáris területen a dokumentumok véleményezését, egyeztetését a Tárcaközi Bizottság által létrehozott 34. sz. „Nukleáris energia” szakértői csoport végzi, amelynek vezetője az OAH főosztályvezetője.

Magyarországnak a nukleáris biztonság területén kifejtett erőfeszítéseinek nemzetközi elismerését is jelenti, hogy a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség 2004. évi 48. közgyűlésén a 138 tagország képviselői egyhangúlag az OAH főigazgatóját választották meg a tanácskozás elnökének.

Az 1996-ban hatályba lépett nukleáris biztonsági egyezmény végrehajtását háromévenként összehívott felülvizsgálati értekezlet értékeli a részes országok nemzeti jelentései alapján. Az OAH 2004 szeptemberében a Kormány egyetértésével benyújtotta a Nemzetközi Atomenergia Ügynökséghez az egyezmény keretében esedékes harmadik magyar nemzeti jelentést a vállalt kötelezettségek teljesítéséről. A harmadik felülvizsgálati értekezletre 2005. április 11-22. között kerül sor.

A kiégett fűtőelemek oroszországi visszaszállításának elvi és gyakorlati lehetőségeinek tisztázása érdekében kezdett magyar-orosz tárgyalások eredményként 2004 áprilisában aláírták az egyezményhez csatlakozó jegyzőkönyvet, amely szerint az orosz fél ideiglenes technológiai tárolásra és az azt követő újrafeldolgozásra visszafogadja a Paksi Atomerőmű orosz gyártmányú kiégett fűtőelemeit. A jegyzőkönyv lehetőséget biztosít arra, hogy a visszaszállítással kapcsolatos magánjogi szerződésekben meghatározzák az újrafeldolgozás során keletkező radioaktív hulladékoknak és egyéb újrafeldolgozási termékeknek az Orosz Föderációban való visszatartásának feltételeit.

Az OAH munkatársai hazai és nemzetközi fórumokon számos tájékoztató előadást tartottak magyar és angol nyelven a Hivatal tevékenységéről és az atomenergia biztonságáról. A nemzetközi tájékoztatást segíti, hogy az OAH fontosabb jelentései és anyagai angol nyelven is megjelennek. Az OAH nemzetközi tájékoztatási tevékenységének elismerését jelenti, hogy a Nemzetközi Nukleáris Hírügynökség, a NucNet 2003. évi díját az OAH képviselője kapta meg.

Az Országgyűlés Környezetvédelmi Bizottsága 2004. szeptember 30-i ülésén megvitatta az atomenergia 2003. évi hazai alkalmazásának biztonságáról készül J/10849. számú beszámolót és támogatta annak általános vitára bocsátását.

Pakson tartotta kihelyezett ülését 2004. november 10-én az Országgyűlés Gazdasági Bizottsága és beszámolót hallgatott meg a Paksi Atomerőmű működésének jelenlegi helyzetéről.

A Szlovák Köztársaság Nemzeti Tanácsa Környezet- és Természetvédelmi Bizottságának delegációja a Magyar Országgyűlés Környezetvédelmi Bizottságának meghívására Budapestre látogatott. A látogatás keretében a szlovák delegáció kérésére szeptember 16-án az OAH főigazgatója és főigazgató-helyettese tájékoztatást adott a Hivatal feladatairól, tevékenységéről és a hazai nukleáris létesítmények biztonságáról. A tájékoztatást követően a delegáció látogatást tett az OAH Veszélyhelyzeti Intézkedési, Gyakorló és Elemző Központjában, a CERTA-ban.

2.15 2005. ÉV

Az OAH főigazgatójának előterjesztése alapján a Magyar Közlöny 2005. évi 59. számában megjelent a 89/2005. (V. 5.) Korm. rendelet a nukleáris létesítmények nukleáris biztonsági követelményeiről és az ezzel összefüggő hatósági tevékenységről, amely a

108/1997. (VI. 25.) Korm. rendeletet váltotta fel. A rendelet mellékleteit, a Nukleáris Biztonsági Szabályzatokat a Magyar Közlöny 2005. évi 59. számának II. kötete tartalmazza. A jogszabály a kihirdetést követő 30. napon, 2005. június 4-én lépett hatályba, rendelkezéseit az ezt követően indult eljárásokban kell alkalmazni.

Az igazságügy-miniszter a 9/2005. (V. 5). IM. rendelettel megalapította a Gyimesi Zoltán díjat, amely az atomenergia alkalmazásának biztonsága, a nukleáris biztonság fejlesztése érdekében kifejtett eredményes és kiemelkedő munka elismerésére adományozható. Gyimesi Zoltán az atomenergia biztonsága területén kimagasló tudományos és műszaki tevékenységet végzett. Személyisége és tevékenysége meghatározó jelentőségű volt a hazai atomenergetika fejlődésében.

2005. április 11-én a magyar Országgyűlés nagy többséggel elfogadta az OAH főigazgatója által benyújtott beszámolót az atomenergia 2003. évi hazai alkalmazásának biztonságáról. A képviselők ezen a napon elfogadták a 2001. és 2002. évi beszámolót is.

A Kormány elfogadta az OAH főigazgatójának beszámolóját az atomenergia 2004. évi hazai alkalmazásának biztonságáról. A beszámolót, az atomenergiáról szóló törvény előírásaival összhangban a főigazgató 2005. július 27-én benyújtotta az Országgyűlés elnökének.

Az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény 7. §-ának (2) bekezdése alapján az Országgyűlés a 85/2005. (XI. 23.) OGY határozat szerint előzetes, elvi hozzájárulást adott a Bábaapáti közigazgatási területén, Bábaapáti (Üveghuta) térségében földtanilag már alkalmasnak minősített területen – kis és közepes aktivitású radioaktív hulladékok tárolására alkalmas – radioaktív hulladék-tároló létesítését előkészítő tevékenység megkezdéséhez. Ugyanakkor az Országgyűlés tudomásul vette a Paksi Atomerőmű üzemidejének meghosszabbításáról – mint az ország hosszú távú biztonságos villamosenergia-ellátásához szükséges megoldásról – szóló tájékoztatót. Az Országgyűlés előzetes, elvi hozzájárulása azt igazolja, hogy a radioaktív hulladékok végleges elhelyezését szolgáló létesítmény megépítése a társadalom érdekét szolgálja, hiszen az atomerőmű meglévő, működő létesítmény, így radioaktív hulladékainak elhelyezését meg kell oldani, mégpedig annak a generációnak, amely az atomerőmű előnyeit élvezzi. A hozzájárulást a térség földtani alkalmasságát bizonyító, nemzetközi szinten elismert színvonalú kutatómunka és a földtani hatóság kedvező megítélése alapozta meg.

Az Országgyűlés előzetes elvi hozzájárulásának előfeltétele volt a lakosság támogatása is, amelyet a 2005. július 10-én Bábaapátiban szervezett népszavazás bizonyított, ahol 75%-os részvétel mellett a lakosság 91%-a támogatta a tároló megépítését. Ehhez az állásfoglaláshoz a környező önkormányzatok határozatban csatlakoztak.

A Központi Nukleáris Pénzügyi Alap 2005. évi munkaprogramja a tervek és a költségvetési előirányzatoknak megfelelően teljesült. Az Alappal rendelkező miniszter engedélyével 454 millió forint átcsoportosítására került sor a projektek között. Alapvetően a Kiegészítő Kazetták Átmeneti Tárolójának bővítésénél elért megtakarítás tette lehetővé a Bábaapáti (Üveghuta) telephelyen folyó munkák felgyorsítását.

Az orosz üzemanyag-gyártó szerkezeti módosítást hajtott végre a Paksi Atomerőműben is használt profilozott üzemanyagon, amely a szélső fűtőelemek dúsításának csökkentésével jár. A módosított üzemanyag elvileg alkalmas a reaktorteljesítmény növelésének biztosításához, ennek megalapozására azonban további elemzések szükségesek. A

módosítások bevezetése érdekében az OAH az eredeti névleges teljesítményre szóló elvi átalakítási és behozatali engedélyt adott ki.

Az OAH főigazgatójának meghívására február 20. és március 1. között felülvizsgálatot tartott Magyarországon a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség szakértői csoportja. A felülvizsgálat célja annak megállapítása volt, hogy a 2003 áprilisában történt paksi üzemzavar nyomán 2003 júniusában tartott nemzetközi felülvizsgálat jelentésében megfogalmazott ajánlásokat hogyan és milyen eredménnyel hasznosította a Paksi Atomerőmű és az OAH. A csoport munkájában a nemzetközi szervezet felkérésére többnyire már az előző felülvizsgálaton is részt vett amerikai, bolgár, kanadai, osztrák, svájci és szlovák szakértők vettek részt. A szakértők egyúttal a 2001 októberében, az erőmű üzemelés biztonságának elemzésével kapcsolatos úgynevezett OSART-misszió követő-felülvizsgálatát is elvégezték. A vizsgálat megállapította, hogy az atomerőmű és a hatóság a korábban felvetett problémák 71%-át maradéktalanul megoldotta, 29%-ában pedig jelentős előrehaladást ért el, ami a szokásos nemzetközi felülvizsgálatok mércéjével kiemelkedően jónak számít.

Az OAH Nukleáris Biztonsági Igazgatósága elbírálta a Paksi Atomerőmű 2. blokkjának főjavítás utáni indítására vonatkozó engedélykérelmet, amely bemutatta, hogy a blokk a főjavítást, az üzemanyagcserét és a hosszabb idejű állást követően megfelel az érvényes biztonsági követelményeknek. A kérelem független szakértői elemzéssel is alátámasztotta, hogy a sérült fűtőelemeket tartalmazó 1. számú akna biztonságos állapotban tartható, és a blokk teljesítményének fokozatos emelése biztonságosan elvégezhető. A kérelem és az azt megalapozó dokumentáció áttekintése és az elvégzett egyeztetések, ellenőrzések alapján az OAH Nukleáris Biztonsági Igazgatósága kiadta a blokk indítási engedélyt a következő kampányra. Az engedély birtokában a Paksi Atomerőmű március 16-án megkezdte a 2. blokk indításának előkészítését. Több teljesítményszinten végzett ellenőrzés után a blokk április 4-én érte el névleges üzemállapotát, és bekapcsolódott a villamosenergia-termelésbe.

A 2003 áprilisában a Paksi Atomerőműben történt súlyos üzemzavar következményeinek elhárításával összefüggő hatósági engedélykérelmek felülvizsgálatát, illetve az engedélykiadás előkészítését az OAH Nukleáris Biztonsági Igazgatóságán belül külön munkacsoport végzi. A munkacsoport tevékenységének eredményei alapján az OAH elvi engedélyt adott a 2. blokk 1. számú aknájában lévő sérült fűtőelem eltávolítására. Az engedély mintegy 50 előírást, feltételt és kötelezést tartalmaz.

Az OAH Nukleáris Biztonsági Igazgatósága 2005 novemberében elvi átalakítási engedélyt adott arra, hogy 8%-kal növeljék a Paksi Atomerőmű blokkjainak névleges teljesítményét. Az engedély kiadása többéves előkészítő munka eredménye. A nukleáris biztonsági hatóság hazai és külföldi intézmények szakértői segítségét vette igénybe, és az engedélyt más hatóságok engedélyezési eljárásait követően adta ki. A teljesítménynövelés blokkonként eltérő ütemezésben, több lépésben történik.

Az Európai Bizottság szakértői csoportja az Euratom Szerződés 35. cikke alapján vizsgálatot tartott Magyarországon. A vizsgálat célja a magyarországi – elsősorban a Paksi Atomerőmű körüli – sugárvédelmi környezet-ellenőrző rendszer értékelése volt. A Bizottság 2005-ben elkészült végső jelentése megállapította, hogy a Paksi Atomerőmű körzetében és Magyarország területén a levegőben, vízben és talajban lévő radioaktivitás-szintek folyamatos méréséhez és ellenőrzéséhez szükséges eszközök a célnak megfelelnek. A Bizottság igazolta ezeknek az eszközöknek a működését és hatékonyságát.

Módosult a radioaktív anyagok nyilvántartásának jogi szabályozása, szigorodott a radioaktív források felügyelete. Az OAH korszerűsítette a nyilvántartási rendszer informatikai hátterét, s ezáltal számottevően javult annak naprakésztsége. Az eddigi tapasztalatok alapján megállapítható, hogy a központi és helyi nyilvántartások közötti kommunikáció megfelelő, a jelentések fogadása, a visszaigazolások küldése zavartalan.

A Kormányzati Koordinációs Bizottság március 8-i ülésén elfogadta a 2004. november 9–10-én tartott kétnapos, többfokozatú nukleárisbaleset-elhárítási törzsvezetési gyakorlatról készített jelentést. A gyakorlat során a Paksi Atomerőműben bekövetkező nukleáris veszélyhelyzet első 16 órájában a vezetési szintek feladatait, együttműködését és kommunikációját gyakorolták a résztvevők. A gyakorlat értékelését az OAH főigazgatója főellenőréként koordinálta. Az összefoglaló értékelés felsorolta a gyakorlat során összegyűjtött jó tapasztalatokat és javaslatot tett az Országos Nukleárisbaleset-elhárítási Rendszer (ONER) egészét érintő, a működést és az együttműködést átfogóan javító intézkedésekre. A jelentés alapján a Kormányzati Koordinációs Bizottság az ONER egészét érintő javaslatok prioritásainak meghatározására, megvalósításuk ütemezésére és koordinálására a Nukleárisbaleset-elhárítási Műszaki Tudományos Tanácsot hatalmazta fel.

A Nemzetközi Atomenergia Ügynökség május 11-12-én, CONVEX-3 néven nemzetközi nukleárisbaleset-elhárítási gyakorlatot szervezett, amelynek célja a nemzeti és nemzetközi nukleárisbaleset-elhárítási rendszerek esetleges hiányosságainak feltárása volt. A 36 órán át megszakítás nélkül zajló gyakorlat házigazdája a romániai cernavodai atomerőmű volt. A gyakorlat értékelése során megállapították, hogy az OAH baleset elhárítási szervezete jól látta el feladatait és a nemzetközi kapcsolattartás zökkenőmentes volt. További javítást igényel az érintett más hazai szervezetekkel való szakmai együttműködés és kommunikáció.

2005. november 3-án az OAH Baleset-elhárítási Szervezete nukleárisbaleset-elhárítási gyakorlatot tartott, amelyen részt vett a sérült létesítmény szerepét játszó Paksi Atomerőmű baleset-elhárítási szervezete és a BM Országos Katasztrófavédelmi Igazgatóság Nukleáris Baleset-elhárítási Információs és Értékelő Központja. A gyakorlat során külön hangsúlyt kapott az együttműködés erősítése a sérült létesítmény állapotának értékelésében, valamint a szimulált baleset során a kibocsátott radioaktív izotópok következményeinek és a bevezetendő óvintézkedéseknek a meghatározásában.

Az OECD Nukleáris Energia Ügynöksége nemzetközi nukleárisbaleset-elhárítási gyakorlatsorozata keretében az Egészségügyi Minisztérium és az OAH 2005. november 16-án és november 23-án rendezte meg a hazai "INEX 3 (2005) HUN" törzsvezetési gyakorlatot. A gyakorlat célja többek között az volt, hogy a Kormányzati Koordinációs Bizottság Nukleárisbaleset-elhárítási Védekezési Munkabizottsága (NVM) állományát gyakoroltassák egy feltételezett magyarországi radiológiai veszélyhelyzet következményeinek elhárítására és a hosszú távú óvintézkedések bevezetésére. A gyakorlat kiterjedt a kármentesítés időszakában végzendő tevékenységekre is. A gyakorlat során az NVM értékelte az eseményeket, majd javaslatokat fogalmazott meg a Kormányzati Koordinációs Bizottság részére.

A Nemzetközi Atomenergia Ügynökség főigazgatója, dr. Mohamed ElBaradei az OAH főigazgatójának meghívására október 9-10. között hivatalos látogatást tett Magyarországon. Budapesti útját a Külügyminisztérium és a szakmai kapcsolattartásért felelős OAH szervezte. A főigazgató magyarországi látogatása során a Parlamentben megbeszélést folytatott Gyurcsány Ferenc miniszterelnökkel és Somogyi Ferenc külügyminiszterrel, részt vett az Atomerőművet Üzemeltetők Világszervezete (WANO) Budapesten tartott közgyűlésének

megnyitását, ahol találkozott Kóka János gazdasági és közlekedési miniszterrel. A főigazgatót fogadta Sólyom László köztársasági elnök. A nemzetközi szervezet főigazgatójának magyarországi látogatása fontos lépést jelent a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség és Magyarország kapcsolatában.

Az 1996-ban hatályba lépett Nukleáris Biztonsági Egyezmény végrehajtását értékelő harmadik felülvizsgálati értekezlet 2005. április 12-22. között ülésezett Bécsben. Az OAH által készített és a Kormány jóváhagyásával benyújtott magyar nemzeti jelentés részletes megvitatása alapján az értekezlet a nukleáris biztonság érdekében végzett hazai tevékenységet pozitívan értékelte, megállapította, hogy az elmúlt értekezlet óta jelentősen növekedett a Paksi Atomerőmű nukleáris biztonsága. Hatékonyak és mások által is követendőnek ítélte az időszakos biztonsági felülvizsgálatok magyarországi gyakorlatát, ugyanakkor felhívta a figyelmet a hatóság függetlenségének további növelésére és a paksi élettartam-gazdálkodás fontosságára.

Az OAH elkészítette és a 2182/2005. (VIII. 26.) Korm. határozatban kapott felhatalmazás alapján benyújtotta a Nemzetközi Atomenergia Ügynökségnek a kiégett fűtőelemek kezelésének biztonságáról és a radioaktív hulladékok kezelésének biztonságáról szóló közös egyezmény hazai végrehajtásáról készített nemzeti jelentést. Az egyezmény végrehajtását a részes országok nemzeti jelentései alapján a 2006-ra összehívott felülvizsgálati értekezlet már másodízben értékeli. Az első felülvizsgálati értekezletre 2003-ban került sor.

2005. június 8-án, Bécsben, a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség központjában 89 ország képviselője írta alá a nukleáris anyagok és nukleáris létesítmények fizikai védelméről szóló módosított egyezményt. A módosítás révén az egyezmény kiterjed a nukleáris anyagokkal történő műveletek teljes körére, a nukleáris létesítmények szabotázs elleni védelmére és nagyobb mértékű nemzetközi együttműködést tesz lehetővé. Az egyezményt magyar részről a Kormány felhatalmazása alapján az OAH főigazgatója írta alá. A módosított egyezmény jelentősen megerősítette a nukleáris anyagok és létesítmények védelmének nemzetközi rendszerét.

A nukleáris biztonság és sugárvédelem területén folytatott együttműködésről és tájékoztatásról kötött magyar-osztrák kormányközi egyezmény keretében június 20-21-én került sor a felek immár tizenegyedik vegyesbizottsági ülésére Budapesten és Pakson. A delegációk kölcsönösen tájékoztatták egymást az előző ülés óta bekövetkezett változásokról és jelentős eseményekről. Az ülés során előadás hangzott el a nukleáris létesítmények terrorizmus elleni felkészültségéről is. Az osztrák delegáció tagjai minden kérdésükre részletes választ kaptak, s meggyőződhetnek az atomerőmű biztonságos állapotáról és a következetes hatósági munkáról.

Az OAH szakembereinek aktív részvételével az európai nukleáris biztonsági hatóságok vezetőit tömörítő szervezet, a WENRA keretében befejeződött a nukleáris reaktorok biztonságával, a létesítmények leszerelésével és a hulladékkezeléssel összefüggő biztonsági ajánlások – az elfogadott kifejezés szerint referenciaszintek – kidolgozása, amelynek célja az Európai Unió egységes szabályozásának létrehozása ezen a területen. A referenciaszintek kialakításához a kiindulópontot a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség ajánlásai és az e területen létrejött nemzetközi egyezmények előírásai szolgáltatták. A javaslatok bevezetéséhez azok széles körű egyeztetése és a szükséges jogi háttér kialakítása is szükséges.

Az Európai Bizottság kinevezte első magyar biztosítéki ellenőrt. Molnár Kolos, aki korábban az OAH nukleáris anyag felügyelőjeként dolgozott, 2005. április 1. óta a Szállítási és Energetikai Igazgatóság alkalmazottja Luxemburgban. A továbbiakban az Európai Unió atomerőműveiben és nukleáris anyag tároló létesítményeiben tartandó Euratom biztosítéki ellenőrzésekben vesz részt.

Április 28-án az OAH a TIT Stúdió Egyesülettel közösen a Magyar Tudományos Akadémia dísztermében országos ismeretterjesztő konferenciát rendezett „Atomenergiáról – mindenkinek” címmel. Az ismeretterjesztésben jártas neves előadók mindazokat a területeket áttekintették – a radioaktív sugárzástól az atomerőmű működésén át a nukleáris biztonság hazai és nemzetközi biztosítékán keresztül az orvosi alkalmazásokig –, amelyek gyakran előfordulnak a médiában és érdekelhetik a hallgatóságot. A konferencia anyaga megjelent az OAH Hírlevélnek mellékletében és az OAH honlapján.

Az egynapos konferencia sikere és az érdeklődők magas száma ösztönözte az OAH vezetését arra, hogy október 26.-november 30. között ugyanezzel a címmel, de részletesebb tartalommal ismeretterjesztő előadássorozatot rendezzen a TIT Stúdió Egyesülettel közösen. Az előadássorozat hallgatói meglátogathattak hazai nukleáris létesítményeket is.

Az OAH szeptember 17-én – csatlakozva a Kulturális Örökség Napjai rendezvénysorozathoz – nyílt napot tartott. A látogatók vetített-képes előadást hallgathattak meg az atomenergia alkalmazásának alapkérdéseiről, az OAH tevékenységéről, továbbá a magyar nukleárisbaleset-elhárítási rendszerről. Az érdeklődők megtekinthették az OAH épületének alagsorában elhelyezett nukleárisbaleset-elhárítási központot és az épület előcsarnokában elhelyezett vándorkiállítást a radioaktív hulladékok biztonságos elhelyezése érdekében folytatódó hazai tevékenységről. A rendezvény iránti érdeklődést jól mutatja, hogy az OAH földszinti tanácsterme mindhárom alkalommal zsúfolásig megtelt. A vendégkönyvbe írt bejegyzések is azt jelzik, hogy növekszik a lakosság érdeklődése az atomenergia és az OAH tevékenysége iránt.

3 TÁBLÁZATOK

3.1 AZ OAH FELSŐSZÍNTŰ IRÁNYÍTÁSA ÉS FELÜGYLETE

Időszak	Irányítás	Felügyelet	Jogszabály
1990-1997.	OAB elnök	OAB elnök	Az Országos Atomenergia Bizottság, valamint az Országos Atomenergia Hivatal feladatáról és hatásköréről szóló 104/1990. (XII. 15.) Korm. rendelet 12. §
1997-2003.	Kormány	kijelölt miniszter, OAB elnök	Az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény 8. §
2003-	Kormány	kijelölt miniszter	Az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény 8. §-ának a 2003. évi XLII. törvény szerinti módosítása

MEGJEGYZÉSEK

1997. június 1-ig az Országos Atomenergia Hivatal – az Országos Atomenergia Bizottság, valamint az Országos Atomenergia Hivatal feladatáról és hatásköréről szóló 104/1990. (XII. 15.) Korm. rendelet 12. §-ának megfelelően – az Országos Atomenergia Bizottság elnökének irányításával és felügyeletével működött.
1997. július 1-től – az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény hatálybalépésével – az Országos Atomenergia Hivatal a Kormány irányítása alá került azzal, hogy felügyeletét továbbra is az OAB elnöke látta el.
2003. augusztus 1-től az OAH felügyeletét – az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény módosított 8. §-ának megfelelően – a miniszterelnök által kijelölt miniszter látja el. A kijelölés 2003. augusztus 1. óta nem személy szerint, hanem a miniszteri tisztség megnevezésével történik.

3.2 AZ ORSZÁGOS ATOMENERGIA HIVATAL FELÜGYELETÉT ELLÁTÓ MINISZTEREK

Név, Tisztség	Kinevezés	Felmentés
Dr. Pungor Ernő, az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság elnöke, tárca nélküli miniszter, az Országos Atomenergia Bizottság elnöke	1990. szeptember 14. 1032/1990. (IX. 20.) Korm h.	1994. szeptember 30. 38/1994. (X. 6.) ME h.
Pál László, ipari és kereskedelmi miniszter, az Országos Atomenergia Bizottság elnöke	1994. szeptember 30. 38/1994. (X. 6.) ME h.	1995. augusztus 30. 30/1995. (IX. 8.) ME h.
Dunai Imre, ipari és kereskedelmi miniszter, az Országos Atomenergia Bizottság elnöke	1995. augusztus 30. 30/1995. (IX. 8.) ME h.	1996. december 15. 50/1996. (XII. 20.) ME h.
Dr. Fazakas Szabolcs, ipari, kereskedelmi és idegenforgalmi miniszter	1996. december 16. 50/1996. (XII. 20.) ME h.	
Dr. Chikán Attila, gazdasági miniszter, az Országos Atomenergia Bizottság elnöke	1998. szeptember 15. 39/1998. (IX. 18.) ME h.	2000. január 1.
Dr. Matolcsy György, gazdasági miniszter, az Országos Atomenergia Bizottság elnöke	2000. január 1. 4/2000. (I. 21.) ME h.	2002. június 13. 39/2002. (VI. 29.) ME h.
Dr. Csillag István, gazdasági és közlekedési miniszter, az Országos Atomenergia Bizottság elnöke	2002. június 14. 40/2002. (VI. 29.) ME h.	
Dr. Lamperth Mónika, belügyminiszter	2003. augusztus 1. 81/2003. (VII. 29.) ME h.	2004. szeptember 10. 76/2004. (XI. 10.) ME h.
Dr. Petrétai József, igazságügyminiszter	2004. szeptember 10. 76/2004. (XI. 10.) ME h.	

MEGJEGYZÉSEK:

1997. június 1-ig az Országos Atomenergia Hivatal – az Országos Atomenergia Bizottság, valamint az Országos Atomenergia Hivatal feladatáról és hatásköréről szóló 104/1990. (XII. 15.) Korm. rendelet 12. §-ának megfelelően az Országos Atomenergia Bizottság elnökének irányításával és felügyeletével működött.
1997. július 1-től – az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény hatálybalépésével – az Országos Atomenergia Hivatal a Kormány irányítása alá került azzal, hogy felügyeletét továbbra is az OAB elnöke látta el.

3. 1998-ban az OAB elnökének és annak a Kormánynak a megbízatása, amelynek minisztere volt, az újonnan megválasztott Országgyűlés megalakulásával szűnt meg az Alkotmány 33/A §-ának megfelelően.
4. 2003-ban a földgázellátásról szóló 2003. évi XLII. törvény az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény módosításával az Országos Atomenergia Bizottságot megszüntette és az OAB elnökének megbízatása ezzel vált érvénytelenné.
5. 2003. augusztus 1-t az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény 8. §-ának módosításával az OAH felügyeletét a miniszterelnök által kijelölt miniszter látja el. A kijelölés a 81/2003. (VII. 29.) ME határozatban és a 76/2004. (XI. 10.) ME határozatban nem név szerint, hanem a miniszteri tisztség megnevezésével történt.

3.3 AZ ORSZÁGOS ATOMENERGI HIVATAL VEZETŐI

Vezetők	Helyettesek
1991-1996. Ördögh József, a Hivatal vezetője	1991-1996. Czoch Árpádné, főosztályvezető
1997-1999. Vajda György, főigazgató	1997-2000. Ördögh József, főigazgató-helyettes 1997-2003. Vöröss Lajos, főigazgató-helyettes
1999- Rónaky József, főigazgató	2000- Koblinger László, főigazgató-helyettes 2003- Lux Iván, főigazgató-helyettes

3.4 A NUKLEÁRIS BIZTONSÁGI HATÓSÁG FÓRUMRENDSZERÉNEK VEZETŐI

I. fokú hatóság	II. fokú hatóság
1991-1995. Szőnyi Zoltán főosztályvezető, az OAH Nukleáris Biztonsági Felügyeletének vezetője	1991-1995. Wiegand Győző főosztályvezető, az OAH Nukleáris Biztonsági Főfelügyelet vezetője
1995-1996. Vöröss Lajos főosztályvezető, az OAH Nukleáris Biztonsági Felügyelet vezetője	1995-1996. Szőnyi Zoltán főosztályvezető, az OAH Nukleáris Biztonsági Főfelügyelet vezetője
1997-2003 Vöröss Lajos főigazgató-helyettes, az OAH Nukleáris Biztonsági Igazgatóságának vezetője	1997-1999. Vajda György, az OAH főigazgatója
2003- Lux Iván főigazgató-helyettes, az OAH Nukleáris Biztonsági Igazgatóság vezetője	1999- Rónaky József, az OAH főigazgatója

3.5 AZ ORSZÁGOS ATOMENERGIA HIVATAL VEZETŐINEK RÉSZVÉTELE A NEMZETKÖZI ATOMENERGIA ÜGYNÖKSÉG IRÁNYÍTÓ ÉS TANÁCSADÓ TESTÜLETEIBEN

Időpont	Név	Nemzetközi szervezet
1990-1995.	Szőnyi Zoltán, az OAH főosztályvezetője	a nemzetközi nukleáris biztonsági tanácsadó csoport tagja
1992-1993.	Vajda György, az OAB elnökhelyettese	a Kormányzótanács tagja
1993-1994.	Vigassy József, az OAB elnökhelyettese	a Kormányzótanács elnökhelyettese
1997-1998.	Vajda György, főigazgató	a műszaki támogatási és együttműködési tanácsadó csoport tagja
2000-2003.	Rónaky József, főigazgató	a nukleáris alkalmazási tanácsadó csoport tagja
2003-	Rónaky József, főigazgató	a nemzetközi nukleáris biztonsági tanácsadó csoport tagja
2004.	Rónaky József, főigazgató	az éves közgyűlés elnöke
2003-2005.	Rónaky József, főigazgató	a Kormányzótanács tagja

3.6 AZ ORSZÁGOS ATOMENERGIA HIVATAL KÖZTISZTVISELŐINEK KÉPZETTSÉGE

Felsőfokú végzettséggel rendelkezik	85%
Két vagy több diplomája van	41%
Tudományos fokozatot vagy egyetemi doktori címet szerzett	15%
Egy vagy több nyelvből állami nyelvvizsgával rendelkezik	64%

MEGJEGYZÉS:

A táblázatban a 2004. évi adatok szerepelnek.

3.7 AZ ORSZÁGOS ATOMENERGIA HIVATAL KÖZTISZTIVISELŐINEK ADOMÁNYOZOTT KITÜNTETÉSEK, ELISMERÉSEK

Év	Név	Elismerés
1999.	Koblínger László, főtanácsos	1999. évi Emlékérem (Eötvös Lóránd Fizikai Társulat Sugárvédelmi Szakcsoportja)
2000.	Bujdosó Ernő, főosztályvezető	Sugárvédelemért Emlékérem (Eötvös Lóránd Fizikai Társulat Sugárvédelmi Szakcsoportja)
2000.	Koblínger László, főigazgató-helyettes	Diploma of Honor (Szlovák Nukleáris Társaság)
2000.	Vajda György, az OAB és OAH Tudományos Tanácsának elnöke	Széchenyi Díj
2001.	Koblínger László, főigazgató- helyettes	Miniszteri Elismerő Oklevél
2001.	Ördögh József, tanácsadó	Eötvös Lóránd Díj
2002.	Élő Sándor, főosztályvezető	Miniszteri Elismerő Oklevél
2002.	Vajda György, az OAB és OAH Tudományos Tanácsának elnöke	Pro Renovanda Cultura Hungariae alapítvány fődíja
2002.	Vöröss Lajos, főigazgató-helyettes	Eötvös Lóránd Díj
2002.	Úrögdi Istvánné főosztályvezető	Miniszteri Elismerő Oklevél
2003.	Lux Iván, főosztályvezető	Eötvös Lóránd Díj
2003.	Lehota Mihály, minőségügyi vezető	Miniszteri Elismerő Oklevél
2004.	Koblínger László, főigazgatóhelyettes	Bozóky László Díj (Eötvös Lóránd Fizikai Társulat)
2004.	Besenyei Gáborné, főosztályvezető helyettes	NucNet Díj (nemzetközi nukleáris hírügynökség)
2005.	Czoch Árpádné, főosztályvezető	Magyar Köztársasági Érdemrend lovagkeresztje
2005.	Szöllősiné Földesi Erzsébet, osztályvezető	Magyar Köztársasági Ezüst Érdemkereszt
2005.	Macsuga Géza, főosztályvezető	BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság Érem
2005.	Császár Ferenc, minőségügyi vezető	Az Év Mérnöke Díj

3.8 AZ ORSZÁGOS ATOMENERGIA HIVATAL KÖZTISZVISELŐINEK TISZTSÉGEI SZAKMAI SZERVEZETEKBEN

Év	Név	Szakmai szervezet és tisztség
1990-1997.	Szőnyi Zoltán	Magyar Nukleáris Társaság, elnökségi tag
1992-	Császár Ferenc	Mérnökök és Technikusok Szabad Szakszervezete, elnökségi tag
1995-2000.	Vöröss Lajos	Magyar Nukleáris Társaság, elnökségi tag
1996-2005.	Rónaky József	MTA környezetfizikai és sugárvédelmi bizottság, bizottsági tag
1996-2000.	Koblínger László	MTA környezetfizikai és sugárvédelmi bizottság, bizottsági tag
1998-2000.	Koblínger László	Magyar Nukleáris Társaság, elnök
1998-2000.	Rónaky József	Magyar Nukleáris Társaság, elnökségi tag
1998-	Babics Péter	Magyar Hegesztőminősítő Testület, fémhegesztő bizottság tagja
1999-2000.	Lengyel Zoltán	Magyar Nukleáris Társaság, titkár
1996-2003.	Rónaky József	Eötvös Lóránd Fizikai Társulat, sugárvédelmi szakcsoport elnöke
1999-2003	Fehér Ákos	Eötvös Lóránd Fizikai Társulat, sugárvédelmi szakcsoport titkára
2000-2003.	Lóránd Ferenc	Magyar Nukleáris Társaság, felügyelőbizottság tagja
2001-	Vöröss Lajos	MTA energetikai bizottság, bizottsági tag
2003-	Fehér Ákos	Eötvös Lóránd Fizikai Társulat, sugárvédelmi szakcsoport vezetője tagja
2003-	Petőfi Gábor	Magyar Nukleáris Társaság, elnökségi tag
2005-	Lux Iván	Eötvös Lóránd Fizikai Társulat, alelnök
2005-	Élő Sándor	Magyar ENSZ Társaság, Kormányzótanácsi tag

3.9 AZ ORSZÁGOS ATOMENERGIA HIVATAL ÁLTAL ELŐKÉSZÍTETT JOGSZABÁLYOK

1991. év	
A Magyar Köztársaság Kormánya és a Németországi Szövetségi Köztársaság Kormánya között a nukleáris biztonsággal és a sugárvédelemmel összefüggő kölcsönös érdeklődés tárgyát képező kérdések szabályozásáról szóló megállapodás	73/1991. (VI. 10.) Korm. rendelet
A Magyar Köztársaság Kormánya és a Cseh és Szlovák Szövetségi Kormánya között a nukleáris biztonság és sugárvédelem területén való kölcsönös tájékoztatásról és együttműködésről aláírt egyezmény	108/1991. (VIII. 28.) Korm. rendelet
1992. év	
A Magyar Köztársaság Kormánya és az Amerikai Egyesült Államok Kormánya között az atomenergia békés célú alkalmazása terén való együttműködésről aláírt megállapodás	116/1992.(VII. 23.) Korm. rendelet
Az atomkárokkért való polgári jogi felelősségről szóló Bécsi Egyezmény és az atomenergia területén való polgári jogi felelősségről szóló Párizsi Egyezmény alkalmazásáról szóló közös jegyzőkönyv	130/1992. (IX. 3.) Korm. rendelet
A nukleáris exportról szóló 2/1986. (I. 19.) MT rendelet módosításáról	62/1992. (VI. 4.) Korm. rendelet <i>Hatályon kívül helyezte 1997. VIII. 16-tól a 121/1997. (VII. 17.) Korm. rendelet 8. § (2) bekezdése</i>
A nukleáris létesítményekkel kapcsolatos államigazgatási eljárások díjazásának megállapításáról	5/1992. (XII. 28.) TNM rendelet <i>Hatályon kívül helyezte 1995. I. 1- től a 39/1994. (XII. 15.) IKM rendelet</i>

1993. év	
Az atomerőmű biztonságtechnikai kérdéseiről szóló 5/1979. (III. 31.) NIM rendelet módosításáról	4/1993. (VI. 15.) TNM rendelet <i>Hatályon kívül helyezte 1997. VII. 25-től</i> <i>a 108/1997. (VI. 25.) Korm. rendelet 21. § (8) bekezdése</i>
A radioaktív anyagok és készítmények nyilvántartásáról	5/1993. (VII. 8.) TNM rendelet <i>Hatályon kívül helyezte 1997. VII. 18-tól</i> <i>a 25/1997. (VI. 18.) IKIM rendelet</i>
A nukleáris anyagok nyilvántartási rendszeréről, nemzetközi ellenőrzéséről és a velük kapcsolatos egyes hatósági jogkörökről	6/1993. (VII. 29.) TNM rendelet <i>Hatályon kívül helyezte 1997. VII. 31-től</i> <i>a 39/1997. (VII. 1.) IKIM rendelet</i>
A nukleáris létesítményekkel kapcsolatos államigazgatási eljárások díjazásának megállapításáról szóló 5/1992. (XII. 28.) TNM rendelet módosításáról	9/1993. (XII. 26.) TNM rendelet <i>Hatályon kívül helyezte 1995. I. 1-től</i> <i>a 39/1994. (XII. 15.) IKM rendelet</i>

1994. év	
A nukleáris létesítményekkel kapcsolatos államigazgatási eljárások díjának megállapításáról	39/1994. (XII. 15.) IKM rendelet <i>Hatályon kívül helyezte 1998. VII. 3-tól</i> <i>az 50/1998. (VII. 3.) IKIM rendelet</i>

1995. év	
A nukleáris létesítményekkel kapcsolatos államigazgatási eljárások díjazásának megállapításáról szóló 39/1994. (XII. 15.) IKM rendelet módosításáról	61/1995. (XI. 22.) IKM rendelet <i>Hatályon kívül helyezte 1998. VII. 3-tól</i> <i>az 50/1998. (VII. 3.) IKIM rendelet</i>
A nukleáris export és import engedélyezéséről szóló 2/1986. (I. 19.) MT rendelet módosításáról	163/1995. (XII. 27.) Korm. rendelet <i>Hatályon kívül helyezte 1997. VIII. 16-tól</i> <i>a 121/1997. (VII. 17.) Korm. rendelet 8. § (2) bekezdése</i>

1996. év	
Az atomenergiáról	1996. évi CXVI. törvény
A talált, illetve lefoglalt radioaktív vagy nukleáris anyagokkal kapcsolatos intézkedésekről	17/1996. (I. 31.) Korm. rendelet

1997. év	
A nukleáris biztonságról szóló nemzetközi egyezmény kihirdetéséről	1997. évi I. törvény
A Magyar Köztársaság Kormánya és a Szlovén Köztársaság Kormánya között a sugaras veszélyhelyzet esetén adandó gyors értesítésről aláírt egyezmény	185/1997. (X. 31.) Korm. rendelet
Az Országos Atomenergia Bizottság feladatáról, hatásköréről, valamint az Országos Atomenergia Hivatal feladat- és hatásköréről, bírságotlasi jogköréről	87/1997. (V. 28.) Korm. rendelet <i>Hatályon kívül helyezte 2003. VIII. 1-től a 114/2003. (VII. 29.) Korm. rendelet</i>
Az Országos Atomenergia Hivatal eljárásairól a nukleáris biztonsággal összefüggő hatósági ügyekben	108/1997. (VI. 25.) Korm. rendelet <i>Hatályon kívül helyezte 2005. VI. 4-től a 89/2005. (V. 5.) Korm. rendelet</i>
A nukleáris export és import engedélyezéséről	121/1997. (VII. 17.) Korm. rendelet <i>Hatályon kívül helyezte 2004. X. 1-től a 263/2004. (IX. 23.) Korm. rendelet</i>
A nukleáris létesítmény és a radioaktív hulladék tároló biztonsági övezetéről	213/1997. (XII. 1.) Korm. rendelet
Az atomkárfelölősségre vonatkozó biztosítási vagy más pénzügyi fedezet jellegéről, feltételeiről és összegéről	227/1997. (XII. 10.) Korm. rendelet
A radioaktív hulladékok és kiégett üzemanyag elhelyezésére, valamint a nukleáris létesítmények leszerelésére kijelölt szerv létrehozásáról és tevékenységének pénzügyi forrásáról	240/1997. (XII. 18.) Korm. rendelet
A radioaktív anyagok és készítmények nyilvántartásáról	25/1997. (VI. 18.) IKIM rendelet <i>Hatályon kívül helyezte 2004. VII. 6-tól a 33/2004. (VI. 28.) BM rendelet</i>
A nukleáris anyagok nyilvántartási rendszeréről, nemzetközi ellenőrzéséről és a velük kapcsolatos egyes hatósági jogkörökről	39/1997. (VII.1.) IKIM rendelet
A Központi Nukleáris Pénzügyi Alap működéséről és eljárásrendjéről	67/1997. (XII. 18.) IKIM rendelet <i>Hatályon kívül helyezte 2004. VII. 22-től a 41/2004. (VII. 7.) BM rendelet</i>

1998. év	
A Magyar Köztársaság Kormánya és Románia Kormánya között nukleáris balesetek esetén adandó gyors értesítésről aláírt megállapodás	61/1998. (III. 31.) Korm. rendelet
Az Országos Atomenergia Bizottság feladatáról, hatásköréről, valamint az Országos Atomenergia Hivatal feladat- és hatásköréről, bírságotlasi jogköréről szóló 87/1997. (V. 28.) Korm. rendelet, továbbá a talált, illetve lefoglalt radioaktív vagy nukleáris anyagokkal kapcsolatos intézkedésekről szóló 17/1996. (I. 31.) Korm. rendelet módosításáról	122/1998. (VI. 17.) Korm. rendelet
A nukleáris anyagok nyilvántartási rendszeréről, nemzetközi ellenőrzéséről és a velük kapcsolatos egyes hatósági jogkörökről szóló 39/1997. (VII. 1.) IKIM rendelet, továbbá a radioaktív anyagok és készítmények nyilvántartásáról szóló 25/1997. (VI. 18.) IKIM rendelet módosításáról	38/1998. (VI. 24.) IKIM rendelet
Az atomerőműben, valamint a kutató és oktató atomreaktorban foglalkoztatott munkavállalók szakirányú képzéséről, továbbképzéséről és az atomenergia alkalmazásával összefüggő tevékenységek folytatására jogosultak köréről	49/1998. (VI. 25.) IKIM-MKM rendelet

1999. év	
Magyarország és a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség között a nukleáris fegyverek elterjedésének megakadályozásáról szóló szerződésnek megfelelő biztosítékok alkalmazására 1972. március 6-án kötött egyezményhez kapcsolódó Kiegészítő Jegyzőkönyv	1999. évi XC. törvény
A radioaktív hulladékok és kiégett üzemanyag elhelyezésére, valamint a nukleáris létesítmények leszerelésére kijelölt szerv létrehozásáról és tevékenységének pénzügyi forrásáról szóló 240/1997. (XII. 18.) Korm. rendelet módosításáról	53/1999. (III. 31.) Korm. rendelet
A Magyar Köztársaság Kormánya és Ukrajna Kormánya között nukleáris balesetek esetén való gyors értesítésről, a kölcsönös tájékoztatásról és együttműködésről a nukleáris biztonság és a sugárvédelem területén aláírt megállapodás	108/1999. (VII. 7.) Korm. rendelet
A radioaktív hulladékok végleges elhelyezésével kapcsolatos beszállítási díjtételekről	27/1999. (VI. 4.) GM rendelet

2000. év	
A Magyar Köztársaság Kormánya és a Horvát Köztársaság Kormánya között sugaras veszélyhelyzet esetén adandó gyors értesítésről aláírt egyezmény	13/2000. (II. 11.) Korm. rendelet
Az Országos Atomenergia Bizottság feladatáról, hatásköréről, valamint az Országos Atomenergia Hivatal feladat- és hatásköréről, bírságolási jogköréről szóló 87/1997. (V. 28.) Korm. rendelet, továbbá a nukleáris export és import engedélyezéséről szóló 121/1997. (VII. 17.) Korm. rendelet módosításáról	52/2000. (VI. 13.) Korm. rendelet
A radioaktív hulladékok végleges elhelyezésével kapcsolatos beszállítási díjtételekről szóló 27/1999. (VI. 4.) GM rendelet	14/2000. (V. 2.) GM rendelet
A nukleáris anyagok nyilvántartási rendszeréről, nemzetközi ellenőrzéséről és a velük kapcsolatos egyes hatósági jogkörökről szóló 39/1997. (VII.1.) IKIM rendelet módosításáról	19/2000. (VI. 15.) GM rendelet

2001. év	
A kiegészített fűtőelemek kezelésének biztonságáról és a radioaktív hulladékok kezelésének biztonságáról létrehozott közös egyezmény	2001. évi LXXVI. törvény

2002. év	
A Magyar Köztársaság Kormánya és Ausztrália Kormánya között az atomenergia békés célú felhasználása terén folytatandó együttműködésről aláírt egyezmény	136/2002. (VI. 24.) Korm. rendelet

2003. év	
Az Országos Atomenergia Hivatal feladatáról, hatásköréről és bírságolási jogköréről, valamint az Atomenergia Koordinációs Tanács tevékenységéről	114/2003. (VII. 29.) Korm. rendelet

2004. év	
Radioaktív hulladék országhatáron át történő szállításának engedélyezéséről	155/2004. (V. 14.) Korm. rendelet
A nukleáris és nukleáris kettős felhasználású termékek nemzetközi forgalmának szabályozásáról	263/2004. (IX. 23.) Korm. rendelet
Radioaktív anyagok központi és helyi nyilvántartásának rendjéről	33/2004. (VI. 28.) BM rendelet
A Központi Nukleáris Pénzügyi Alap működéséről és eljárásrendjéről	41/2004. (VII. 27.) BM rendelet <i>Hatályon kívül helyezte a 14/2005. (VII. 25.) IM rendelet</i>

2005. év	
A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény hatálybalépésével összefüggő egyes törvények módosításáról	2005. évi LXXXIII. törvény <i>Az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény módosítása</i>
A nukleáris létesítmények nukleáris biztonsági követelményeiről és az ezzel összefüggő hatósági tevékenységről	89/2005. (V. 5.) Korm. rendelet
A nukleáris létesítmények nukleáris biztonsági követelményeiről és az ezzel összefüggő hatósági tevékenységről szóló 89/2005. (V. 5.) Korm. rendelet módosításáról	249/2005. (XI. 18.) Korm. rendelet
A Gyimesi Zoltán Díj alapításától	9/2005. (V. 5.) IM rendelet
A Központi Nukleáris Pénzügyi Alap működéséről és eljárásrendjéről	14/2005. (VII. 25.) IM rendelet

3.10 A NUKLEÁRIS BIZTONSÁGI HATÓSÁG BIZTONSÁGTECHNIKAI HATÁROZATAINAK SZÁMA LÉTESÍTMÉNYENKÉNT

Év	Létesítmény				Összesen
	Paksi Atomerőmű	Kiégett Kazetták Átmeneti Tárolója	Kutatóreaktor	Oktatóreaktor	
1991.	222	-	-	-	222
1992.	223	-	-	-	223
1993.	175	-	-	-	175
1994.	196	-	-	-	196
1995.	263	-	9		272
1996.	241	-	5		246
1997.	205	-	4	4	213
1998.	220	-	9	3	232
1999.	217	-	1	4	222
2000.	202	5	6	2	215
2001.	225	18	5	1	249
2002.	221	11	8	1	241
2003.	338	15	7	1	361
2004.	294	19	8	2	323
2005.	210	11	6	6	233

MEGJEGYZÉSEK

1. A Kutatóreaktorral és az Oktatóreaktorral kapcsolatos engedélyezési eljárások 1995-ig nem az OAH hatáskörébe tartoztak.
2. A Kiégett Kazetták Átmeneti Tárolójával kapcsolatos határozatok a létesítéstől 2000. évig terjedően a Paksi Atomerőművel kapcsolatos határozatok között szerepelnek.

**3.11 A NUKLEÁRIS BIZTONSÁGI HATÓSÁG HATÁROZATIVAL SZEMBEN
BENYÚJTOTT FELLEBBEZÉSEK**

Év	I. fokú határozat	Fellebbezés	II. fokú határozat	I. fokú határozat megerősítése
1991.	222	-	-	-
1992.	223	-	-	-
1993.	175	-	-	-
1994.	196	-	-	-
1995.	277	-	-	-
1996.	274	3	1	-
1997.	227	5	5	2
1998.	232	4	4	2
1999.	222	5	3	1
2000.	215	6	3	2
2001.	249	2	1	-
2002.	241	3	3	3
2003.	361	2	2	1
2004.	323	2	2	1
2005.	233	1	folyamatban	

**3.12 A PAKSI ATOMERŐMŰBEN BEKÖVETKEZETT ESEMÉNYEK
BESOROLÁSA A HÉTFOKOZATÚ INES SKÁLÁN**

Év	INES-1	INES-2	INES-3
1991.	5	0	0
1992.	1	0	0
1993.	2	0	0
1994.	3	0	0
1995.	2	1	0
1996.	0	0	0
1997.	1	1	0
1998.	4	0	0
1999.	3	0	0
2000.	5	0	0
2001.	3	0	0
2002.	4	0	0
2003.	3	0	1
2004.	2	0	0
2005.	1	0	0

3.13 AZ ORSZÁGOS ATOMENERGIA HIVATAL KÖZREMŰKÖDÉSÉVEL LÉTREJÖTT ÁLLAMKÖZI EGYEZMÉNYEK

Nemzetközi egyezmény	Kihirdető jogszabály
A nukleáris biztonságról a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség keretében Bécsben, 1994. szeptember 20-án létrejött Egyezmény	1997. évi I. törvény
Az ENSZ Közgyűlése által 1996. szeptember 10-én elfogadott Átfogó Atomcsend Szerződés <i>(A Szerződés még nem lépett hatályba)</i>	1999. évi L. törvény
Magyarország és a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség között a nukleáris fegyverek elterjedésének megakadályozásáról szóló szerződésnek megfelelő biztosítékok alkalmazására 1972. március 6-án kötött egyezményhez kapcsolódó Kiegészítő Jegyzőkönyv	1999. évi XC. törvény
A kiégett fűtőelemek kezelésének biztonságáról és a radioaktív hulladékok kezelésének biztonságáról létrehozott közös egyezmény	2001. évi LXXVI. törvény

3.14 AZ ORSZÁGOS ATOMENERGIA HIVATAL KÖZREMŰKÖDÉSÉVEL LÉTREJÖTT KORMÁNYKÖZI EGYEZMÉNYEK

Nemzetközi egyezmény	Kihirdető jogszabály
A Magyar Köztársaság Kormánya és a Németországi Szövetségi Köztársaság Kormánya között a nukleáris biztonsággal és a sugárvédelemmel összefüggő kölcsönös érdeklődés tárgyát képező kérdések szabályozásáról szóló megállapodás	73/1991. (VI. 10.) Korm. rendelet
A Magyar Köztársaság Kormánya és Csehország Kormánya között a nukleáris biztonság és sugárvédelem területén való kölcsönös tájékoztatásról és együttműködésről aláírt egyezmény	108/1991. (VIII. 28.) Korm. rendelet
A Magyar Köztársaság Kormánya és a Szlovák Köztársaság Kormánya között a nukleáris biztonság és a sugárvédelem területén való kölcsönös tájékoztatásról és együttműködésről aláírt egyezmény	108/1991. (VIII. 28.) Korm. rendelet
A Magyar Köztársaság Kormánya és az Amerikai Egyesült Államok Kormánya között az atomenergia békés célú alkalmazása terén való együttműködésről aláírt megállapodás	116/1992.(VII. 23.) Korm. rendelet
A Magyar Köztársaság Kormánya, az Orosz Föderáció Kormánya és Ukrajna Kormánya között a Magyar Köztársaság és az Orosz Föderáció között Ukrajna területén keresztül történő nukleáris üzemanyag szállítás területén való együttműködésről	Felhatalmazás: 3052/1992. (X. 20.) Korm., 3586/1992. (XII. 9.) Korm. határozatok
A Magyar Köztársaság Kormánya és a Szlovén Köztársaság Kormánya között a sugaras veszélyhelyzet esetén adandó gyors értesítésről aláírt egyezmény	185/1997. (X. 31.) Korm. rendelet
A Magyar Köztársaság Kormánya és Románia Kormánya között nukleáris balesetek esetén adandó gyors értesítésről aláírt megállapodás	61/1998. (III. 31.) Korm. rendelet
A Magyar Köztársaság Kormánya és Ukrajna Kormánya között nukleáris balesetek esetén való gyors értesítésről, a kölcsönös tájékoztatásról és együttműködésről a nukleáris biztonság és a sugárvédelem területén aláírt megállapodás	108/1999. (VII. 7.) Korm. rendelet
Az atomkárokért való polgári jogi felelősségről szóló Bécsi Egyezmény és az atomenergia területén való polgári jogi felelősségről szóló Párizsi Egyezmény alkalmazásáról szóló közös jegyzőkönyv	130/1992. (IX. 3.) Korm. rendelet
A Magyar Köztársaság Kormánya és a Horvát Köztársaság Kormánya között sugaras veszélyhelyzet esetén adandó gyors értesítésről aláírt egyezmény	13/2000. (II. 11.) Korm. rendelet
A Magyar Köztársaság Kormánya és Ausztrália Kormánya között az atomenergia békés célú felhasználása terén folytatandó együttműködésről aláírt egyezmény	136/2002. (VI. 24.) Korm. rendelet

3.15 AZ ORSZÁGOS ATOMENERGIA HIVATALLAL EGYÜTTMŰKÖDŐ VAGY KAPCSOLATOT TARTÓ KÜLFÖLDI NUKLEÁRIS BIZTONSÁGI HATÓSÁGOK

Ország	Hatóság
Amerikai Egyesült Államok	U.S. Nuclear Regulatory Commission
Anglia	Health and Safety Executive, Nuclear Safety Directorate - HSE NSD
Ausztria	Bundesministerium für Land- und Forstwirtschaft, Umwelt und Wasserwirtschaft
Belgium	Agence Fédérale de Contrôle Nucléaire, Association Vinçotte Nuclear
Csehország	State Office for Nuclear Safety - SÚJB
Finnország	Radiation and Nuclear Safety Authority - STUK
Franciaország	l'Autorité de Sureté Nucléaire - ASN
Horvátország	Ministry for Economy
Kanada	Canadian Nuclear Safety Commission
Németország	Bundesministerium für Umwelt, Naturschutz, und Reaktorsicherheit
Oroszország	Federalnaja Szluzsba po Ekologicseszkomu Technologicseszkomu i Atomnomu nadzoru
Románia	National Commission for Nuclear Activities Control
Szlovákia	Nuclear Regulatory Authority - UJD
Szlovénia	Slovenian Nuclear Safety Administration

**3.16 AZ ORSZÁGOS ATOMENERGIA HIVATAL ELŐKÉSZÍTÉSÉVEL
ELFOGADOTT VAGY TEVÉKENYSÉGÉVEL KAPCSOLATOS
ORSZÁGGYŰLÉSI HATÁROZATOK**

Cím	Szám
A nukleáris biztonságról szóló egyezmény megerősítéséről	98/1995. (IX. 28.) OGY határozat
A Nemzetközi Atomenergia Ügynökség keretében a kiégett fűtőelemek kezelésének biztonságáról és a radioaktív hulladékok kezelésének biztonságáról létrehozott közös egyezmény megerősítéséről	21/1998. (III. 6.) OGY határozat
Az atomenergia 1999. évi hazai alkalmazásának biztonságáról szóló beszámolórol	12/2001. (III. 9.) OGY határozat
Az atomenergia 2000. évi hazai alkalmazásának biztonságáról	1/2002. (II. 7.) OGY határozat
Országgyűlési vizsgálóbizottság létrehozásáról, a paksi atomerőműben történt súlyos üzemzavar körülményeinek és annak elhárítására tett intézkedéseknek, valamint a kieső villamos energia pótlási lehetőségeinek megvizsgálására	83/2003. (IX. 11.) OGY határozat
A paksi atomerőműben történt súlyos üzemzavar körülményeinek és annak elhárítására tett intézkedéseknek, valamint a kieső villamos energia pótlási lehetőségeinek megvizsgálására létrehozott vizsgálóbizottság tisztségviselőinek és tagjainak megválasztásáról	84/2003. (IX. 11.) OGY határozat
A Nemzetközi Atomenergia Ügynökség Alapokmányának az Ügynökség 1999. évi 43. Közgyűlésén elfogadott módosítása megerősítéséről	74/2004. (IX. 8.) OGY határozat
Az atomenergia 2001. évi hazai alkalmazásának biztonságáról szóló beszámoló elfogadásáról	20/2005. (IV. 14.) OGY határozat
Az atomenergia 2002. évi hazai alkalmazásának biztonságáról szóló beszámoló elfogadásáról	21/2005. (IV. 14.) OGY határozat
Az atomenergia 2003. évi hazai alkalmazásának biztonságáról szóló beszámoló elfogadásáról	22/2005. (IV. 14.) OGY határozat
A kis és közepes aktivitású radioaktív hulladékok tárolójának létesítését előkészítő tevékenység megkezdéséhez szükséges előzetes, elvi hozzájárulásról és a paksi atomerőmű üzemidejének meghosszabbításáról	85/2005. (XI. 23.) OGY határozat

3.17 AZ ORSZÁGGYŰLÉS ÉS BIZOTTSÁGAI RÉSZÉRE KÉSZÍTETT BESZÁMOLÓK ÉS TÁJÉKOZTATÁSOK

Tájékoztatás a környező országokban – különös tekintettel a szlovákiai Mohiban és Apátszentmihályom – üzemelő és üzembe helyezés alatt álló atomerőművekkel kapcsolatban (Környezetvédelmi Bizottság, 1995.)

Tájékoztatás az Országos Atomenergia Hivatal tevékenységéről (Környezetvédelmi Bizottság, 1999.)

Tájékoztatás a kis- és közepes aktivitású radioaktív hulladékok elhelyezését szolgáló új telephely kiválasztásáról (Környezetvédelmi Bizottság, 1999.)

Tájékoztató a nukleáris biztonsági hatóságok függetlenségének és hatáskörének jelentőségéről (Gazdasági Bizottság, 1999.)

Beszámoló a nukleáris biztonságról szóló egyezmény szerinti felülvizsgálati értekezletről (Gazdasági Bizottság, 1999.)

Tájékoztatás a Tokai-mura-i urán-feldolgozó üzemben történt balesetről (Gazdasági Bizottság, 1999.)

Az OAH jelentése a kis- és közepes aktivitású hulladékok végleges elhelyezésére szolgáló telephely kiválasztásával kapcsolatos magyar tevékenység értékeléséről (Gazdasági Bizottság, 2000.)

Az atomenergetika helyzete Magyarország energiaháztartásában; kitekintés az EU tagállamok gyakorlatára, valamint az EU vonatkozó szabályozására (Európai Integrációs Ügyek Bizottsága, 2000.)

Beszámoló az atomenergiáról szóló törvény végrehajtásának tapasztalatairól (Európai Integrációs Ügyek Bizottsága, 2000.)

A Paksi Atomerőmű nukleáris biztonsági fokozata és a nukleáris hulladék elhelyezése problémáinak összevetése a nemzetközi gyakorlattal (Európai Integrációs Ügyek Bizottsága, 2000.)

Tájékoztatás a Püspökszilágyi Radioaktív Hulladékfeldolgozó és Tároló telephelyének biztonsági alkalmasságáról (Környezetvédelmi Bizottság, 2001.)

Az Állami Számvevőszék jelentése a Központi Nukleáris Pénzügyi Alap működésének ellenőrzéséről (Gazdasági Bizottság, 2001.)

Tájékoztatás a Paksi Atomerőmű működéséről, és az aktuális problémákról (Gazdasági Bizottság, 2001.)

Az atomenergia 2000. évi hazai alkalmazásának biztonságáról szóló J/4930. számú jelentés (2001.)

Az atomenergia 2001. évi hazai alkalmazásának biztonságáról szóló J/428. számú beszámoló (2002.)

A kis és közepes aktivitású radioaktív hulladékok tárolójának létesítését előkészítő tevékenység megkezdéséhez szükséges hozzájárulási folyamat elindításához készült előterjesztés (Gazdasági Bizottság Energetikai Albizottsága, 2002.)

Az atomenergia 2002. évi hazai alkalmazásának biztonságáról szóló J/4665. számú beszámoló (2003.)

Tájékoztató a hazai villamosenergia-piacnak a paksi üzemzavart követően kialakult helyzetéről (Gazdasági Bizottság, 2003.)

Jelentések a Paksi Atomerőműben történt súlyos üzemzavar körülményeinek és annak elhárítására tett intézkedéseknek, valamint a kieső villamos energia pótlási lehetőségeinek megvizsgálására létrehozott országgyűlési vizsgálóbizottság részére (2003.)

Az atomenergia 2003. évi hazai alkalmazásának biztonságáról szóló J/10849. számú beszámoló (2004.)

Az atomenergia 2004. évi hazai alkalmazásának biztonságáról szóló J/17097. számú beszámoló (2005.)

A kis és közepes aktivitású radioaktív hulladékok tárolójának létesítését előkészítő tevékenység megkezdéséhez szükséges elvi hozzájárulásról és a Paksi Atomerőmű üzemidejének meghosszabbításáról (2005.)